

Nafarroako Foru Komunitateko Hezkuntzaren aldeko Itun Soziala

Consejo Escolar
de Navarra
Nafarroako Eskola
Kontseilua

Gobierno de Navarra
Nafarroako Gobernua

Aurkibidea

1. HITZAURREA	2
2. IRAKASKUNTZAREN PROGRAMAZIOA	5
2.1. Ikastetxeetako azpiegiturak eta ekipamendua	6
2.2. Giza baliabideak.....	7
2.2.1. Irakasleak	7
2.2.2. Irakasle ez diren langileak.....	8
2.2.3. Ikastetxeen zuzendaritza.....	9
2.3. Eskola jardunaldi eta egutegia.....	9
2.4. Eskola curriculuma.....	10
2.4.1. Haur Hezkuntza.....	10
2.4.2. Lehen Hezkuntza.....	11
2.4.3. Derrigorrezko Bigarren Hezkuntza	11
2.4.4. Batxilergoa	12
2.4.5. Lanbide Heziketa.....	13
2.4.6. Etengabeko prestakuntza	14
2.4.7. Araubide bereziko irakaskuntzak	15
2.5. Departamentu arteko lankidetzak.....	15
3. EKITATEA	17
3.4. Eskolatzea	20
3.4.1. Haur Hezkuntzako lehen zikloko eskolatzea.....	21
3.6. Bekak eta laguntzak	23
4. KALITATEA	25
4.1. Eskola arrakasta	25
4.1.1. Hezkuntza sistemaren arrakasta	26
4.1.2. Arrakasta pertsonala.....	26
4.1.3. Arrakasta akademikoa	27
4.2. Hezkuntza berrikuntza.....	27
4.3. Irakasleak. Egonkortasuna, aintzatespena, prestakuntza eta negoziazioa.	29
4.3.1. Hasierako eta etengabeko prestakuntza.....	30
4.3.2. Irakasleen egonkortasuna. Betetzeko eta/edo bertan jarduteko zailak diren lanpostuak	30
4.4. Ratioak	31
4.5. Ikastetxeen autonomia.....	31
4.6. Ebaluazioa	33

4.7. Orientazioa	33
4.8. Tutoretza	34
4.9. Hezkuntzako ikuskapena.....	35
5. PARTE-HARTZEA	36
5.1. Parte-hartzea ikastetxean.....	36
5.1.1. Ikastetxeko eskola kontseiluak.....	36
5.1.2. Ordezkariek eta ikasleak	37
5.1.3. Ikasleen elkarteak.....	37
5.1.4. Guraso elkarteekin.....	38
5.2. Parte hartzeko beste eremu batzuk	38
5.2.1. Udal esparrua.....	38
5.2.2. Erakunde eremua: Nafarroako Eskola Kontseilua	39
5.2.3. Parte hartzeko beste foro batzuk	39
5.3. Parte-hartzea eta bizikidetzat.....	40
5.4. Lanbide heziketako ikastetxe bateratuetan parte hartzea	40
6. AURREKONTUEN ETA LEGEEN EGONKORTASUNA	42
7. JARRAIPENA ETA APLIKAZIOA	43
8. HEZKUNTZAREN ALDEKO ITUN SOZIALA SINATU DUTE	43

1. HITZAURREA

Hezkuntza funtsezko eskubide bat da. 1985ean onetsi zen Hezkuntzarako Eskubidea Arautzeko Lege Organikoa (LODE), zeinak hezkuntza 16 urtera arte unibertsalizatu baitzuen. Orduz geroztik, hezkuntza sistema arautzeko hainbat lege onartu dira: LOGSE, LOCE, LOE, LOMCE eta, azkenik, 2020ko abenduan, LOMLOE. Horiek etengabeko aldaketak ekarri dituzte, eta irakasleei, ikasleei eta familiei eragin diete. Nafarroaren kasuan, hezkuntzaren transferentzia

1990eko abuztuaren 31n egin zen, gainerako erkidegoetan baino puskaz lehenago, nahiz eta denboran izan diren legediek modu berean eragin dioten.

Hezkuntza oinarrizko eskubidea da, eta, aldi berean, zeregin kolektiboa da, parte-hartzea eta prozedura argi eta partekatuak eskatzen dituena. Hartara, beharrezkoa da akordioak eta adostasunak lortzea hezkuntza sistemaren egonkortasun egokia bermatzeko, eskumen arloko lidergoari uko egin gabe. Era berean, gaur egungo krisi ekonomiko eta pandemikoak agerian utzi du hezkuntzarako eskubidearen hauskortasuna.

Hezkuntzak legeen eta arauen egonkortasuna behar du, baina baita helburuak eta baliabideak ere. Baina hori soilik da posible akordio sozial eta politiko handietan oinarritzen bada. Horren ondorioz, ezinbestekoa da ITUN SOZIAL ETA POLITIKO handi bat egitea HEZKUNTZAREN ALDE, ESTATU mailan. Eta NAFARROAN, Hezkuntzaren arloko eskumenak garatzean, LORAFNaren arabera, garrantzitsua da itun berezko bat gauzatzea.

Kasu honetan, berariaz aipatuko dugu ITUN SOZIALA, Nafarroako Eskola Kontseiluaren erantzukizun-esparru gisa. Itun sozial hori lerraturik dago 2030 Agendako Garapen Jasangarrirako Helburuekin, bat baitator pertsona guztientzako etorkizun jasangarriago, berdinzaleago, inklusiboago eta bidezkoago bat eraikitzeke helburuarekin. Era berean, itunak helburu hori lortzen laguntzen du adostasunaren, gizarte-kohesioaren eta Nafarroako hezkuntza sistematik aukera berdintasuna bermatzearen bidez. Zehazki, Hezkuntzaren aldeko Itun Soziala honako helburu hauek lortzeko elikatu eta sustatzen da:

- GJHa: Mundu osoan pobrezia mota guztiak ezabatzea.
- GJHa: Bizitza osasuntsua eta ongizatea bermatzea adin guztietan
- GJHa: Hezkuntza inklusiboa, ekitatiboa eta kalitatezkoa bermatzea, eta bizi osoan ikasteko aukerak sustatzea denentzat. Dokumentu honetako akordio ororen erreferentzia izan behar dute
- GJHa: Generoen arteko berdintasuna lortzea eta emakume eta neskato guztiak ahaldundutzea.
- 8. GJHa: Hazkunde ekonomiko inklusiboa eta jasangarria, enplegua eta guztiontzako lan duina sustatzea.
- 10. GJHa: Herrialdeetan eta herrialdeen artean desberdintasunak murriztea.
- 11. GJHa: Hiriak inklusiboagoak, seguruagoak, erresilienteagoak eta jasangarriagoak izan daitezen lortzea.
- 16. GJHa: Gizarte bidezko, baketsu eta inklusiboak sustatzea.
- 17. GJHa: Helburuak lortzeko aliantzak.

Nafarroako Hezkuntzaren aldeko Itun Sozialaren (Hezkuntza Ituna) helburu nagusia da bermatzea hezkuntzarako eskubidea, Konstituzioan eta Foru araubidean jaso, ekitatearen, kalitatearen eta erantzunkidetasunaren printzipioei jarraikiz, hezkuntzako eragileen parte-hartzearekin, Nafarroa uneoro izan dadin erkidego kohesionatua, hala gizarteari nola lurraldeari dagokienez. Eta, halaber, estatuko eta nazioarteko erreferente bat, hezkuntzako berrikuntzari eta zerbitzu publikoaren ereduari dagokienez. Horretarako, **nahitaezkoa da Nafarroari ematea hezkuntza eredu propio eta egonkor bat, aintzat hartuta Nafarroaren ezaugarri sozialak, kulturalak, ekonomikoak eta bertako lurraldeen bereizgarriak**. Eta eredu horren garapena ez da egon behar, ez egoera ekonomikoaren mende, ez Estatuko eta Foru Komunitateko gobernuek hartzen dituzten aurrekontu erabakien mende. Nazioarteko azterketa guztiek erakusten digute korrelazioa dagoela ezagutzan egindako inbertsioaren eta herrialdeen garapen sozial eta ekonomikoaren artean; horregatik da hain garrantzitsua Nafarroako gizartearentzat. Kalitatezko hezkuntzarekin bakarrik jo dezakegu ezagutzaren eta berrikuntzaren gizartera, gizarte orekatu eta bidezko bat

lortzeko oinarritzko baliabide gisa, etorkizuneko proiektu guztiek une honetan planteatzen duten bezala.

Deskribatutako printzipioekin lotuta, batez ere ikasleengan, familiengan eta irakasleengan protagonismoa baitute, hezkuntza sistemaren helburua da ikasleen nortasuna eta gaitasunak erabat garatzea, arrakasta akademiko, sozial eta pertsonala lortuta, herritar arduratsu, kritiko eta demokratiko gisa gizarteratzeko. Garapen hori oinarritu behar da oinarritzko eskubide eta askatasunekiko errespetuan, emakumeen eta gizonen arteko aukera berdintasunean, tratu berdintasunean, tolerantzian eta mota guztietako diskriminazioen arbuioan, eta emozioetan heztean, printzipio demokratikoen arabera: bizikidetzak, askatasuna, elkartasuna, bakea eta indarkeriarik eza, lankidetzak eta ingurumenarekiko errespetua.

Hezkuntza sistemak sustatu behar ditu hezkuntza erkidegoaren erantzukizun indibiduala eta soziala, meritu eta ahalegin pertsonala eta kolektiboa. Eta sistemaren beraren ebaluazioa kontuan hartu behar du. Funtsezkoa da ikasle bakoitzaren indibidualtasuna errespetatzea, nortasuna osorik garatzea, ikasteko autonomia izatea, erantzukizuna, ekimena eta sormena izatea, eta espiritu ekintzailea izatea. Hori guztia beren eskubideez baliatzean eta betebeharrak betetzen dituela eskatzean. Hezkuntza sistemak ahalik eta gehien sustatu behar ditu ohitura intelektualak eta lan-teknikak, ezagutza zientifikoak, teknikoak, humanistikoak, historikoak eta artistikoak, bai eta ohitura fisiko eta kirol-ohitura osasungarriak garatzea eta komunikatzeko gaitasuna izatea hizkuntza ofizialetan, zonifikazioaren arabera, eta atzerriko bi hizkuntza edo gehiagotan. Horretarako, garrantzitsua da hezkuntza politikak honako hauek sakontzea:

- A. Hezkuntzak duen zerbitzu publikoaren izaera.
- B. Nafarroako hezkuntzaren etengabeko hobekuntza.
- C. Landa-eskola kohesiorako eta lurraldea egituratzeko elementutzat hartzea. Baliabideak esleitzean landa-eskolak babestea eta lehenestea.
- D. Ikastetxeen autonomia.
- E. Lidergoa ikastetxeetako gako gisa.
- F. Hezkuntza erkidegoaren parte-hartzea.
- G. Administrazioen erantzunkidetasuna.
- H. Irakasleak aintzatestea, karrera profesionala eta prestakuntza garatuz.
- I. Ikasleen inklusioa, ekitatearen bermea eta aniztasunari erantzutea.
- J. 0 eta 18 urte bitarteko eskola-plaza aski izan dadila.
- K. Bizitzan zeharreko hezkuntza.
- L. Ikasleen lanbide prestakuntza eta kualifikazioa eta lan-munduan sartzea.
- M. Nafarroako errealitate historiko, kultural eta soziala babestea, errealitate horren parte diren berezko hizkuntzak barne.
- N. Euskararen hezkuntza-programazio publikoa bultzatzea, beharrezkoa eta ezinbestekoa baita, hizkuntza propioa den aldetik, borondatean eta bizikidetzan oinarrituta. Euskararen hezkuntza-eskaintza pixkanaka eta progresiboki garatzea, legean aurreikusitakoaren arabera.

Itunaren helburuetako bat da, halaber, Nafarroako gobernu desberdinen hezkuntza politika eta erabakiak sar daitezela epe luzeko agenda batean, eta ez soilik legegintzaldi baten barruan. Eta dagokien isla izan dezatela Foru Komunitateko Aurrekontuetan. Horren ondorioz, gobernuak hartzen duten edozein erabaki, Itunaren edukiari eraginez gero, Itunaren berrikuspenaren mendean egon da.

Arestian aipatutako aurrekontuen arabera kalitatezko hezkuntza sistema bat garatzeko, konpromiso sendoa hartu behar da inbertsioarekin, aurrekontu-kontsignazioarekin, egonkorra eta iraunkorra izan behar baita urteetan zehar. Hau da, BPGaren %5etik %6ra bitarteko aurrekontu-maila duen konpromisoa. Eta Estatuari lankidetzaprograma berariazkoak finantzatzeko eskatuta. Oro har, sistemak beharrezko aurrekontu-baliabideak izan behar ditu. Eta, bereziki, ikastetxeek beren jardura garatzeko behar duten finantzaketa jaso behar dute. Gobernuek garatuko duten hezkuntza politika arlo publikoaren gardentasunaren, parte-hartzearen eta lidergoaren printzipioei lotuta egon da. Itunak Nafarroako Eskola Kontseiluaren esparruan garatuko diren jarraipen, kontrol eta berrikuspen mekanismoak finkatu beharko ditu.

Hezkuntzaren aldeko itun sozial hori Nafarroako Eskola Kontseiluaren barruan adostu zuten Osoko Bilkurako kideek. Kontseilukide horiek, lehenik, lantaldeetan eratu ziren, eta, ondoren, talde handian eta Osoko Bilkuran bertan egiaztatu ziren.

2. IRAKASKUNTZAREN PROGRAMAZIOA

Hezkuntza prozesu konplexua da, eta programazio malgua behar du azpiegiturei, baliabide materialei eta giza baliabideei, eskola-antolamenduari eta hezkuntza etapan curriculumari dagokienez. Programazio horrek hezkuntza-ekintzari eragiten dioten alderdi guztiak hartu behar ditu kontuan; beraz, ezinbestekoa da administrazioen arteko koordinazioa, herritarren hezkuntza eta bizitza osoan integrala bermatzeko.

Hezkuntza sistema orok, baita Nafarroak ere, lehentasuna izan behar du pertsona guztiek kalitatezko doako hezkuntza izateko duten eskubideari arreta emateko; izan ere, programazioak eta estrategiak dauden ahuleziak identifikatu beharko lituzkete, eta horiei aurre egiten saiatu.

Nafarroako hezkuntza sistemak lehentasuntzat hartu behar ditu hezkuntza-ekipamendu publikoak, Nafarroako hezkuntza sistema osoan dagoen eskaintza kontuan hartuta; bai ikastetxe berriak eraikitzea, eskola-plazen eskariari erantzuteko, bai lehendik daudenak hobetzea eta mantentzea. Horretarako, programazio zorrotza garrantzitsua da, Gobernuaren erantzukizuna eta lidergoa eskuordetu gabe, hezkuntza komunitatearen, auzo elkarten, administrazioen eta eraginpeko eragileen partaidetza izan dezan. Hezkuntza ekipamenduak modernizatzea ere garrantzitsua da, unean uneko errealitatera ondoen egokitzen diren baliabide teknologikoak emanez.

Ratioa hezkuntza kalitateko eta programazioko elementu bat da. Etapa bakoitzerako ratioak ezarriko dira, batetik, kalitate maila egokienak bermatzeko eta, bestetik, ikastetxeen eta irakasleen egonkortasuna bermatzeko.

2.1. Ikastetxeetako azpiegiturak eta ekipamendua

Hezkuntza administrazioak kalitatezko sistema bermatu behar du. Horretarako, behar besteko aurrerapenaz programatu behar du eraikuntza, kontu egin behar du azpiegiturak txukun mantentzen direla eta ahal bezain beste baliatzen direla. Hezkuntza sistemaren kalitatea zuzenean da herritarrei ematen zaien hezkuntza zerbitzuaren mendeko eta, azken hau berriaz, eskolatzearen kalitatearen eta baliabideen optimizazioaren mendeko.

Ekintzak:

2.1.1 Hezkuntza administrazioak, Lehen Hezkuntzako ikastetxeen kasuan udalekin batera, eskola ekipamenduen aldizkako berrikuspena egitea, Foru Komunitateko leku guztietako eta, bereziki, landa eremuetako hezkuntza eskaerei erantzuteko.

2.1.2. Ikastetxe publikoak erreformatzeko, finantzatzeko, egokitzeko, hobetzeko eta modernizatzeko urte anitzeko planak egitea: telekomunikazio sareak, energia eraginkortasuneko instalazioak eta ikaskuntza-teknologietan oinarritutako irakaskuntza sistema berriak ahalbidetuko dituzten eta, aldi berean, ingurumena hobetzen lagunduko duten jarduketak.

2.1.3. Funts publikoekin finantzatutako ikastetxeetan titularrek hezkuntza azpiegiturak moderniza ditzaten bultzatzea eta haiei aholkularitza ematea, gizarteak eskolari egiten dizkion eskaerei erantzunen dioten elementuak sartuz: telekomunikazio sareak, energia eraginkortasuneko instalazioak eta ikaskuntza-teknologietan oinarritutako irakaskuntza sistema berriak ahalbidetuko dituzten eta, aldi berean, ingurumena hobetzen lagunduko duten jarduketak.

2.1.4. Hezkuntza administrazioak, titularrekin koordinatuta, itunpeko ikastetxeetako ekipamenduen aldizkako berrikuspena eginen du, eta, hori gauzatzeko, itundutako moduluen zenbatekoa berrikusiko du, beren irakaskuntzak doan ematearen kostua baloratzeko.

2.1.5. Funts publikoekin finantzatutako ikastetxeei esleitutako ohiko eta ezohiko baliabide guztiak kontrolatu eta ebaluatzea, ikastetxeetako gobernu organoen ohiko jarduerak alde batera utzi gabe.

2.1.6. Ikastetxeetan irisgarritasun unibertsaleko plan bat egitea, ahalbidetzeko desgaitasun arrazoiengatik diskriminaziorik gabeko sarbidea eta parte-hartzea.

2.1.7. Ikastetxeetan laneko arriskuen prebentzioari buruzko legea betetzen dela zaintzea.

2.2. Giza baliabideak

Hezkuntzaren arloan lan egiten duten profesional guztiak dira funtsezkoak hezkuntzaren kalitatea eta ekitatea bermatzeko. Beraz, irakasleek eta irakasle ez diren langileek ikastetxean ahalik eta inplikazio aktibo handiena izatea lortu behar da, beren eginkizunak garatzeko motibazioa indartuz.

2.2.1. Irakasleak

Irakasleak funtsezko elementuak dira hezkuntza prozesu guztietan. Hori dela eta, hezkuntza administrazioak neurri eraginkorrak ezarri behar ditu beren irakaskuntza-lana profesionalki eta sozialki aitortzeko.

Ekintzak:

Eskola publikoaren berariazkoak:

2.2.1.1. Urteko lan-eskaintza publikoa bermatzea, plantillak egonkortzeko eta Foru Komunitateko bitarteko langileen tasa ahalik eta lasterren murrizteko.

2.2.1.2. Langile publikoei hezkuntza administrazioaren laguntza juridikoa eskaintzea, eta, hala dagokionean, alderdi demandatzailea izatea.

2.2.1.3. Irakasleen prestakuntza bultzatzea, ordaindutako ikasketetarako laguntza eta lizentzien bidez, baldin eta hezkuntza sistemaren onerako badira.

Orokorrak hezkuntza osorako:

2.2.1.4. Irakasleen karrera profesionalaren kontzeptu berri bat bultzatzea, **hezkuntza sistema osoan** esperientzia, dedikazioa eta etengabeko prestakuntza estimulatzean eta aitortzean oinarrituta

2.2.1.5. Hezkuntza komunitateak ikastetxe publikoen gobernuan parte har dezan bultzatzea, Eskola Kontseiluaren bitartez. Irakasleek klaustroari, irakasleen koordinazio organoei eta maila edo ziklo berean eskolak ematen dituzten irakasle-taldeei dagozkien erabaki pedagogikoak hartzen parte har dezaten bultzatzea.

2.2.1.6. Irakasleen lana babestu eta indartzea, behar diren baliabideak emanaz, errespetua sustatuz haien osotasunarekiko, duintasun pertsonalarekiko eta lan profesionalarekiko, bai eta agintaritza profesionalarekiko ere, beren eginkizunak betetzen dituztenean.

2.2.1.7. Irakasleen kontsiderazio soziala areagotzeko kanpainak egitea, haien lana aitortuz eta baloratuz gure gizartean ezinbesteko elementu gisa eta ikasleen prestakuntzan oinarrizko zutabe gisa.

2.2.2. Irakasle ez diren langileak

Eskola-eremuko hezkuntza ez da soilik irakasleena, baizik eta ikasleekin egunero harremanetan dauden profesionalak ere inplikatzeko dituzte (zuzeneko arretaren bidez edo ikastetxeetako administrazio edo mantentze lanen bidez). Irakasle ez diren langileek agintaritzak aitortu behar dute eta, gainera, hezkuntza administrazioaren eta zuzendaritzaren laguntza eta babesa izan behar dute.

Ekintzak:

2.2.2.1. Irakasleak ez diren langileei gai profesional eta zeharkakoetan prestakuntza erraztu, bermatu eta bultzatzea, programetan parte har dezaten, bereziki hezkuntza komunitate osoaren esku-hartze koordinaturako ikastetxeetan gauzatzen diren bizikidetzako eta aniztasuna laguntzeko programetan.

2.2.2.2. Oro har, irakasleak ez diren langileen gutxienezko plantillak diseinatzea, ikastetxeen ezaugarriak kontuan hartuta.

2.2.2.3. Profesional horien ratioak eta, hezkuntza itunduaren kasuan, “beste gastu batzuk” izeneko moduluak ikastetxeen eta ikasleen beharretara egokitzea, hezkuntzaren, laguntzaren eta funtzionamenduaren arloko arreta ona bermatzeko.

2.2.2.4. Hezkuntza laguntzako berariazko premia duten ikasleak dituzten ikastetxeak hornitzea kalitatezko hezkuntza bermatzeko behar diren profesionalen, ikasle horien premiei erantzun koherentea emanez.

2.2.2.5. Irakasleak ez diren langileen kontsiderazio soziala areagotzeko kanpainak egitea, haien lana aitortuz eta baloratuz gure gizartean ezinbesteko elementu gisa eta ikasleen prestakuntzan oinarrizko zutabe gisa.

2.2.2.6. Hezkuntza Departamentuari esleitutako langile publikoei hezkuntza administrazioaren laguntza juridikoa ematea, eta alderdi demandatzailea izatea, hala dagokionean.

2.2.2.7. Urtera lan-eskaintza publikoa egin dadin laguntzea, plantillak egonkortzeko eta Foru Komunitateko bitarteko langileen tasa ahalik eta lasterren murrizteko.

2.2.2.8. Irakasle ez diren langileen lana babestu eta indartzea, behar diren baliabideak emanez, errespetua sustatuz haien osotasunarekiko, duintasun pertsonalarekiko eta lan profesionalarekiko, bai eta agintaritzak profesionalarekiko ere, beren eginkizunak betetzen dituztenean.

2.2.2.9. Klaustrotik eta/edo beste bilera batzuetatik bidaltzen den informazioa, irakasle ez diren langileekin lotutakoa, langile horiengana iristen dela ziurtatzea.

2.2.2.10. Karrera profesionalaren kontzeptu berri bat bultzatzea, hezkuntza sistema osoan esperientzia, dedikazioa eta etengabeko prestakuntza estimulatzean eta aitortzean oinarrituta

2.2.3. Ikastetxeen zuzendaritza

Zuzendaritza funtsezko zutabea da ikastetxe guztien funtzionamenduan, eta, beraz, haren funtzioa bultzatu behar da.

Ekintzak:

2.2.3.1. Ikastetxe publikoetan zuzendaritza hartzeko interesa sustatuko duten neurriak ezartzea eta ikastetxe horietako zuzendariak hautatzeko batzordeetan hezkuntza komunitatearen presentziaren ehunekoak handitzea, zuzendaritza bokazioak sor daitezen lagunduz.

2.2.3.2. Ikastetxe publikoetako zuzendaritza taldeetako kideei berariazko osagarri baten finkapena aitortzea eta garatzea.

2.2.3.3. Ikastetxe publikoetako zuzendaritza taldeen prestakuntza bermatzea, talde horiek profesionalizazio handiagoa izan dezaten, eta hezkuntza lidergoa bermatzea, ikastetxeen curriculum, ekonomia eta antolaketa autonomiari buruzko gaitan erabakitze gaitasun handiagoa izan dezaten.

2.2.3.4. Itunpeko ikastetxeetako zuzendaritza funtzioari eta zuzendaritza taldeei aitorpena egitea.

2.2.3.5 Ikastetxe publikoetako zuzendaritza taldeen hautaketa sustatzea, merezimendu, gaitasun, balio eta aurkeztutako proiektuaren irizpideen arabera.

2.2.3.6 Ikastetxe bateratu publikoetako zuzendaritza taldeen prestakuntza eta egitura bermatzea, talde horiek osatzen dituztenek profesionalizazio handiagoa lor dezaten bi eremutan, ziurtatuz hezkuntza-lidergoa Hasierako Lanbide Heziketan eta lidergoa ikastetxearen eraginpeko produkzio-sektoreekiko harremanetan eta bizialdi osoko prestakuntzan. Ikastetxe bateratuetako zuzendaritza taldeen lidergo bikoitz horretarako eta publikotzat jotzen diren beste ikusmolde berri batzuetarako, ezinbestekoa da ikastetxeei antolamendu eta ekonomia autonomia osoa ematea.

2.3. Eskola jardunaldi eta egutegia

Eskola jardunaldi eta egutegiak hezkuntza sistemaren hobekuntzaren zerbitzura egon behar dute, beti ere erreferentziazko puntu nagusi eta lehentasunezko zatik ikasleen interesa eta premiak hartuta.

Ekintzak:

2.3.1. Eskola jardunaldia arrazionalizatzea, bai hezkuntza alderdiei dagokienez, bai eskola denboren eta espazioen antolamenduari dagokienez.

2.3.2. Ikastetxeek, beren autonomiaren arabera, hezkuntza administrazioak hartzen duen esparru orokorrean eskola jardunaldiari buruzko erabakiak har ditzaten bultzatzea, hezkuntza eragileekin negoziatu eta/edo parte hartu ondoren.

2.4. Eskola curriculuma

Hezkuntzaren helburuak curriculum malgu batean islatu behar dira, Konstituzioaren balioen esparruan ikuspegi eta ikuskera ideologiko, sozioantropologiko, epistemologiko, pedagogiko eta psikologiko guztiak barnebilduko dituen, gure erkidegoko errealitate soziolinguistikora egokituz.

Ekintzak:

2.4.1. Ikastetxeen autonomiari jarraiki, irakasgaiak diziplinartekotasunez multzokatzeko formulak ahalbidetzea, irakaskuntza berritzaile, global eta integratzailea sustatzeko.

2.4.2. Curriculumean egonkortasuna sustatzea (irakasgaien edukiak behar bezala eguneratuta, zientzia, gizarte eta hezkuntza arloko aurrerapenen arabera), lege-aldaketek sistematikoki eralda ez dezaten.

2.4.3. Ikasgaien curriculumak egokitzea, edukiak bat etor daitezen arauak ezartzen duen orduen esleipenarekin.

2.4.4. Euskararen irakaskuntza bermatzea, borondatez, Haur Hezkuntzan, Lehen Hezkuntzan, Bigarren Hezkuntzan eta Batxilergoan, eragin eremuetan eta irakastorduen barruan, ikastetxeen hizkuntza ereduak errespetatuz eta Lanbide Heziketa txertatuz.

2.4.5. Gizarte osasungarri eta ez-kontsumista, parte-hartzaile, baketsu, berdintasunezko, errespetuzko, ekologiko, inklusibo, askotariko, demokratiko eta solidarioa oinarri duten proposamen didaktikoak diseinatzea eta zabaltzea. Hori guztia arlo guztietako curriculumaren parte izan behar da, eta helburu espezifikoak izan behar ditu, pertsona guztiek partekatzen dituzten balio etikoen alde egiteko.

2.4.6. Hezkuntzako etapa guztietan irakaskuntza sendotzea, ikasteko eta ezagutzeko teknologien bidez, eta hezkuntzaren eta gizartearen eremuan aplikatzea, eskuragarria den teknologia horren espiritu kritikodun erabilera sustatuz. Funtz publikoekin finantzatutako ikastetxe guztiei beharrezko baliabideak emanez eta software librearen erabilera sustatuz.

2.4.7. Elebitasun programak indartzea eta bermatzea; horrek esan nahi du erreferentziako atzerriko hizkuntzak ikasteko prozesua eta baliabideak birplanteatu behar direla.

2.4.8. Arloetako curriculumak aniztasunari erantzuteko proiektuen testuinguruan jartzea.

2.4.9. Derrigorrezko irakaskuntzetan ikasleen ebaluazio-prozesu orokor eta jarraitua sustatzea, errepikapenak salbuespentzat hartuta eta, hala badagokio, neurri espezifikoekin batera, ikasleek zailtasunak gainditu ditzaten.

2.4.10. Curriculumen hedadura aztertzea, eskola-betebeharretan duten eragina baloratzeko.

2.4.1. Haur Hezkuntza

Derrigorrezko eskolatzearen aurreko adinetan hezkuntza arreta ematen hasteak ikasleen eskola arrakasta eta aukera berdintasuna hobetzen laguntzen du. Lehen zikloaren hezkuntza izaerak finkatu egiten du ikasleen ondorengo garapen optimoa. Administrazioak kontuan hartu behar du ikastetxe publikoetan eta itunduetan maila horretarako hezkuntza programazioan dagoen eskaintza, eta jaiotza tasa eta ratioa baloratu behar ditu, ikasgela, ikastetxe eta irakasle kopurua ez murrizteko.

Ekintzak:

2.4.1.1. Ikasleak atzerriko hezkuntzetan ikasten has daitezen sustatzea, Haur Hezkuntzako bigarren ziklotik ikastetxe elebidunak bultzatuz bai eta, modu ludikoan, ikaskuntzaren eta ezagutzaren teknologietara hurbiltzea ere.

2.4.1.2. Haur Hezkuntza Lehen Hezkuntzarekin koordinatzen dela ziurtatzea.

2.4.1.3. Haur Hezkuntzako ikastetxeei berariazko curriculum-neurriak hartzeko aukera ematea hezkuntza laguntzaren berariazko premia duten ikasleen kasuan: talde malguak, familiekin lankidetzan jarduteko berariazko planak eta ikasleen zailtasunak gainditzeko programak arreta indibidualizatuagoarekin, zeinak profesional gehiago sartzea ekarriko duen.

2.4.2. Lehen Hezkuntza

Eskolatzearen lehen urteetatik aurrera, beharrezkoa da jakintzei, prozedurei eta balioei buruzko ikaskuntzak sustatzea, bermatzeko ikasleek Lehen Hezkuntza bukatzen dutela garapen pertsonal sozialerako beharrezkoak diren oinarrizko gaitasunak eskuratuta.

Ekintzak:

2.4.2.1. Lehen Hezkuntzako ikastetxeei berariazko curriculum-neurriak hartzeko aukera ematea hezkuntza laguntzaren berariazko premia duten ikasleen kasuan: taldekatze malguak, familiekin lankidetzan jarduteko berariazko planak eta ikasleen zailtasunak gainditzeko programak, errepikatzearen ezohiko neurria hartu aurretik, arreta indibidualizatuagoa emanaz. Horrek berekin dakar profesional gehiago sartzea, banaketak eta errefortzuak egiteko, ikasle horiek aski bermerekin gaindi dezaten LH, ondoren DBH egin ahal izateko.

2.4.2.2. Etapako ikasle guztiek irakurketa ulerkorrerako behar adinako trebetasunak eskuratzen dituztela ziurtatzea.

2.4.2.3. Lehen Hezkuntza eta Bigarren Hezkuntza koordinatzeko mekanismo eraginkorrak eta sistematikoak ezartzea, batez ere lehen mailako irakasleekin.

2.4.3. Derrigorrezko Bigarren Hezkuntza

Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzak bermatu behar du ikasleak eskuratzen dituela helduarora igarotzeko eta derrigorrezko irakaskuntzaren ondokorako ezinbestekoak diren gaitasunak, ikasleen etorkizun profesionalarekin lotuz.

Ekintzak:

2.4.3.1. Curriculum eskaintza malgua garatzea, ikasleen motibazioei, interesei eta premiei nahiz gaitasunei erantzunen diena, derrigorrezko hezkuntzaren ondoko ikasketekin jarraitu ahal izateko, eskola garaia baino lehen uzten dutenen tasa murriztuz.

2.4.3.2. Aniztasunari arreta emateko eta indartzeko programen eskaintza areagotzea, ikasteko zailtasun handienak dituzten ikasleek titulua ateratzea izan dezaten.

2.4.3.3. Hezkuntza uzteko arriskua duten ikasleak indartzeko eta laguntzeko neurriak sustatzea.

2.4.3.4. Hizkuntzan murgiltzeko ekimenak sustatzea edo, hala badagokio, zabaltzea, atzerriko hizkuntzen ikaskuntza sendotzeko.

2.4.3.5. Hezkuntza demokraziaren printzipio eta balioetan eta giza eskubideetan finkatzea.

2.4.4. Batxilergoa

Batxilergoa berezko izaera duen hezkuntza-etapa da, eta goi-mailako ikasketak egiteko prestakuntza ematen du. Derrigorrezkoaren ondoko ikasketak direnez, etengabeko ikaskuntzako estrategia integral baten parte izan behar du, hezkuntza aukeretarako sarbidea malgutuko duena eta Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzaren ondoko titulazioari buruzko Europako helburuak betetzea ahalbidetuko duena.

Ekintzak:

2.4.4.1. Hiri eta landa eremuko eguneko batxilergo presentzialaren eskaintza publikoa berrikustea eta egokitzea, irakaskuntza horien doakotasuna bermatuz eta programazioaren zati bat modu digital eta irisgarrian eskaini dezaten bultzatuz, itunpekoan dagoen eskaintza kontuan hartuta.

2.4.4.2. Beren kualifikazio maila hobetu behar duten herritarrei zuzendutako Batxilergoko modalitateak eskaintzea, ikasketak lan eta familia bizitzarekin bateragarri eginez.

2.4.4.3. Ikasle guztien eskola arrakasta sustatzea eta eskola-uzte goiztiarra murriztea, derrigorrezko hezkuntzaren ondoko titulazio tasak hobetuz.

2.4.4.4. Hezkuntza laguntzaren berariazko premia duten ikasleei zuzendutako laguntza neurri beharrezkoak sustatzea, derrigorrezko hezkuntzaren ondoko etapetan sartzen jarrai dezaten.

2.4.4.5. Araudi berriaren arabera, horietarako sarbidea antolatzekeko unibertsitatearekin behar diren koordinazio-mekanismoak berrikustea.

2.4.4.6 Ikastetxe guztiei ahalmena ematea batxilergo orokorra eskaintzeko

2.4.5. Lanbide Heziketa

Lanbide Heziketak garrantzi estrategikoa du, lotura nabarmena baitago ikasketa profesionaletako titulazio tasaren, Barne Produktu Gordin per capita-ren eta eskualde edo estatu bateko enplegu tasaren artean. Horregatik, beharrezkoa da Lanbide Heziketa bultzatzea eta indartzea, prestakuntzan bikaintasuna lortzeko, enpleguaren kalitatea areagotzeko eta ekoizpen sektorera ezagutza transferitzeko. Funtsezkoa da eragile sozial eta ekonomikoen inplikazioa sustatu eta bermatuko duen partaidetza politika bat diseinatzea.

Prestakuntza zikloen helburu nagusia pertsonen garapen sozial eta profesionala ahalbidetuko duen kalitatezko prestakuntza eskaintzea da. Tokiko eta lurraldeko garapenarekin lotuko den Lanbide Heziketa lortu behar da, berrikuntza eta sortzen ari diren sektoreak indartuz. Azken batean, Nafarroako produkzio sarearekin bat datorren Lanbide Heziketako sistema bat eratzea, aldi berean bertan aldaketak bultzatuko dituen, Nafarroako herritarren kualifikazio profesional egokia lortzeko.

Ekintzak:

2.4.5.1. Lanbide-heziketako oinarrizko mailen kalitatea bermatzea, eskola uztearen tasa jaisteko.

2.4.5.2. Lankidetzak hitzarmenak garatzea Lanbide Heziketako ikastetxeen, administrazio publikoen eta enpresen artean, Lantokiko Prestakuntza modulua egiteko eta Lanbide Heziketa Dualako proiektuak garatzeko prestakuntza eskaintzak bultzatzeko, bai eta ikerketa eta berrikuntza proiektuak garatzeko ere. Hori guztia hezkuntzaren, lanaren eta enpresen arloak hurbilarazteko eta, horrela, behar bezala erantzuteko enpresen beharrei, etorkizuneko profesionalen prestakuntzari eta Foru Komunitateko ekonomiaren lehiakortasuna handitzeari.

2.4.5.3. Kualifikazioen eta Lanbide Heziketaren sistema integratuan aurrera egitea, hezkuntza munduaren eta lan munduaren arteko noranzko biko joan-etorria errazteko. Horretarako, erraztu eta malgutuko da hezkuntza sistemaren Hasierako Lanbide Heziketaren maila desberdinen arteko urratsa; hezkuntza sistemaren eta bizitza osoko prestakuntzaren edo etengabeko prestakuntzaren artekoa, esperientziaz jasotako gaitasunak eskuratu, baliozkotu, aitortu eta egiaztatze mekanismoak indartuz.

2.4.5.4. Ikastetxe bateratuen sare egoki baten sorrera eta garapena sustatzea, lanbide-familien arteko sinergiarako funtsezko mekanismo gisa: hasierako prestakuntza eta enplegurako prestakuntza garatuz eta koordinatuz, modalitate desberdinekin (eskaintza partziala edo modularra) eta informazio eta orientazio zerbitzuak izanik.

2.4.5.5. Prestakuntza eskaintza malgutzeko behar diren neurriak ezartzea, herritarren eskura jartzeko, zeinahi delarik ere haien egoera eta bizitokia Nafarroan.

2.4.5.6. Lanbide Heziketako eskualdeko maparen aldizkako berrikuspena bultzatzea tokiko eta eskualdeko erakundeekin, gizarte eragileekin eta Lanbide Heziketako Nafarroako Kontseiluarekin lankidetzan, Nafarroako errealitatera egokitze.

2.4.5.7. Lanbide Heziketako sistema malgutzeko behar diren neurriak aldian behin berrikustea, Lanbide Heziketako mailen, hezkuntza mailen eta lan munduaren arteko igarobide arina ahalbidetzeko.

2.4.5.8. Hezkuntzako agintariek ezarritako LHko Estatuko ebaluazio sistemetan aktiboki parte hartzea.

2.4.5.9. Ikasleen eta irakasleen mugikortasun geografikoa sustatzea Nafarroaren, autonomia erkidegoen eta Europar Batasunaren artean, Lanbide Heziketa hobetzeko, Foru Komunitateko lan eskariekin bat etorritz.

2.4.5.10. Lanbide Heziketako ikastetxeei berariazko curriculum-neurriak hartzeko aukera ematea hezkuntza laguntzaren berariazko premia duten ikasleen kasuan: talde malguak, familiekin lankidetzan jarduteko berariazko planak eta ikasleen zailtasunak gainditzeko programak, ikasmaila errepikatu beharrik ez izateko, arreta indibidualizatuagoarekin, zeinak profesional gehiago sartzea ekarriko duen.

2.4.5.11. Hezkuntza laguntzaren berariazko premia duten ikasleei zuzendutako laguntza neurri beharrezkoak sustatzea, derrigorrezko hezkuntzaren ondoko etapetan sartzen jarrai dezaten.

2.4.6. Etengabeko prestakuntza

Etengabeko Prestakuntzak modu eraginkorrean erantzun behar die pertsona guztien bizitza osoko prestakuntza, kualifikazio eta birkualifikazio premiei, inguruneko baliabideak aprobetxatuz bizitzako etapa guztietan, garapen pertsonala, soziala eta profesionala bultzatzeko eta garapen ekonomiko eta soziala bultzatzeko.

Ekintzak:

2.4.6.1. Bizialdi osoko ikaskuntza sistema berrikustea eta perfektzionatzea, ikaskuntza ibilbide pertsonalizatuak eraikitze, ikasleen aurretiko prestakuntza eta hezkuntza formalean eta ez-formalean eskuratutako ezagutzak eta esperientziak kapitalizatuz.

2.4.6.2. Etengabeko ikaskuntza eta enplegurako prestakuntza bultzatzea, gizarte eta lurralde kohesiorako faktore erabakigarriak diren aldetik. Horretarako, prestakuntza eskaintza malgutzera proposatzen da, helduen inguruabarretara eta lan-merkatuaren baldintzetara egokituz, familia eta bizitzaren arteko uztarketa ere kontuan hartuta.

2.4.6.3. Irakaskuntza mailen, prestakuntzaren eta lanaren arteko loturak hobetzea, eta hezkuntza premia bereziak dituzten pertsonen, bazterketa arriskuan dauden kolektiboei eta hezkuntza-sistema garaia baino lehen utzi duten ikasleei etengabeko prestakuntza sistemarako sarbidea sustatzea eta erraztea. Horretarako, ikasteko mekanismo iraunkorrak ezarri beharko dira, hezkuntza sisteman hasteko, lan merkatuan jarraitzeko eta bizitza profesionalean aurrera egiteko.

2.4.6.4. Nafarroako Hezkuntza Iraunkorreko Plan Orokorra diseinatzea, eskaintzaren koordinazioari dagokionez, bikoiztasunak eta absentziak aztertuz. Beharrezkoa da irisgarritasun unibertsaleko neurriak betetzen dituzten tokiko eta eskualdeko zentroen sarea sustatzea. Hezkuntzaren eta Enplegurako Prestakuntzaren arteko lotura indartzeari dagokionez izandako

aldaketek Lanbide Heziketaren zeregina berriz diseinatzea eskatzen dute. Plan horrek eragile ekonomiko eta sozialen laguntza izan beharko du lehenetsunez.

2.4.7. Araubide bereziko irakaskuntzak

Irakaskuntza horiek, zeinek bere egitura eta mailak aitortuta baitituzten, Foru Komunitatean finkatzen jarraitu behar dute, herritarrei bizitza osoan zehar berariazko prestakuntza eskainiz.

Ekintzak:

2.4.7.1. Arte irakaskuntzen eskaintza sakon aztertzea eta udal ekimenak edo ekimen pribatuak baloratzea, mota horretako irakaskuntzen eskaria kontuan hartuta.

2.4.7.2. Hizkuntza eskola ofizialen sarea hiriguneetan eta eskualdeetan hedatzea, hezkuntza programazioaren eta gizarte eskariaren arabera.

2.4.7.3. Araubide bereziko kirol irakaskuntzak sustatzea, Foru Komunitatearen kirol ezaugarri eta berezitasun bereziak kontuan hartuta, eta errendimendu handiko kirol zentroetan ikasleen egonaldia erraztea.

2.5. Departamentu arteko lankidetzak

Nafarroako Gobernuak ekitatezko eta kalitateko hezkuntza bermatu behar du ikuspegi orokor batetik, faktore sozioekonomikoek eragin erabakigarria baitute hezkuntza sisteman sartzeko eta jarraitzeko orduan, eta, beraz, departamentuen arteko koordinazioak hezkuntza hobetzen lagunduko du.

Ekintzak:

2.5.1. Administrazioen (batez ere, hezkuntzako, laneko eta tokiko) eta inplikaturako eragile guztien hezkuntza politikak eta jarduerak (prestakuntzakoak zein orientaziokoak) koordinatzea, etengabeko prestakuntzan ikaskuntza ibilbide koherenteak eta horien irisgarritasuna bermatuz.

2.5.2. Hezkuntza Departamentuak unibertsitateekin eta, bereziki, hezkuntza-fakultateekin duen lankidetzak instituzionala sustatzea, bi erakundeei interesatzen zaizkien alderdietan, hala nola profesionalen prestakuntza edo ikerketa.

2.5.3. Irakasleen prestakuntza globala bultzatzea, beren eduki eta gaitasunez gain, honako arlo hauetan trebetasunak eskura ditzaten: ikerketan, arlo afektiboan eta sozialean, bizikidetzan eta

gatazken konponketan, osasun eta lan arloan, aniztasunari eta desgaitasunari arreta emateko arloan, eta ikasleekin lan egiten laguntzeko.

2.5.4. Koordinazioa bultzatzea ondokoen artean: ikasketa eta lanbide orientazioko zerbitzu espezifikoren eta hezkuntza eta lan administrazioaren, gizarte solaskideen, toki administrazioen edo orientazio zerbitzuak ematen dituen edozein erakunderen mendeko gainerako zerbitzuen artean.

2.5.5. Hezkuntza komunitateari zuzendutako prestakuntza plan bat abian jartzea, departamentuarterko proposamenak bilduko dituen, inplikaturako sektore guztiek balioetan oinarritutako hezkuntza behar bezala garatuko dutela errazteko eta koordinatzeko.

2.5.6. Departamentuarterko lankidetzaren sustatzea eskola bizikidetzaren arloan, batez ere ziberjazarpena eta Foruzaingoarekin lotutako beste arazo batzuk prebenitzeko planetan.

2.5.7. Ikasteko zailtasunen detekzio eta arreta goiztiarra erraztea, esku hartzen duten hiru arlo handien lankidetzarekin (gizarte, osasun eta hezkuntza arloak). Hezkuntza premia bereziak dituzten eta ikastetxe arruntetan nahiz hezkuntza berezikoetan eskolatuta dauden ikasleen kasuan, Hezkuntza Departamentuak eta Nafarroako Enplegu Zerbitzuak koordinazioa beharko dute ikasle horien laneratzea bilatzeko.

2.5.8. Administrazioen, erakundeen, entitateen eta antolamenduen arteko lankidetzaren eta koordinazioa bultzatzea, hezkuntza premia bereziak dituzten ikasleei arreta integrala emateko eskolatzealdian sartzean, bidean zehar eta bidea bukatzean.

2.5.9. Bazterkeria arriskuan dauden kolektiboak edo gizarte egoera ahulean dauden ikasleei zuzendutako gobernu ekintzak sustatzea, eskolarekin lankidetzan.

2.5.10. Departamentuen arteko harremanak bultzatu eta koordinatzea, ospitaleko eta etxeko arreta, eskolatze konbinatua eta gizarte egoera ahulean dauden ikasleen laguntza hobetzeko, haurren tratua txarrei arreta berezia eskainiz.

2.5.11. Osasun arazoak dituzten ikasleentzako ekintzak zabaltzea, etxeko eta ospitaleko arreta eta ikastetxeentzako osasun laguntzak garatuz, espezializatuz eta malgutuz, Osasun Departamentuarekin lankidetzan.

3. EKITATEA

Ekitatea printzipio etiko bat da, eta justizia soziala sustatzen saiatzen da, pertsona bakoitzari behar duena emanez. Ondasun publikotzat eta herritarren eskubidetzat har daiteke, eta hezkuntzaren oinarritzko zutabea da. Hori dela eta, desberdintasunak zuzentzeko mekanismoak antolatu behar dira, bai hezkuntza-sisteman sartzeari dagokionez, bai sisteman irauteari dagokionez, ikasleen integrazioa, normalizazioa, inklusioa eta desberdintasunen konpentsazioa xede. Ekitateak bermatu behar du ikasle guztiek, beren baldintza pertsonalak, familiarak, ekonomikoak, sozialak, kulturalak eta lurraldekoak alde batera utzita, aukera berberak izaten ahalko dituztela.

Hezkuntza orientazioa eta aniztasunarekiko arreta funtsezko zutabea dira hezkuntza politikan. Normalizazioaren, inklusioaren eta desberdintasunen konpentsazioaren printzipioak kontuan hartuta egiten da. Hezkuntza laguntzako premia espezifikoak goiz antzemateak lehentasuna izan behar du ikasle guztien garapen optimoa lortzeko. ***Ikasleen integrazioa errazteko eta ikastetxeak normalizatzeko, ezinbestekoa da hezkuntza-laguntzako berariazko premiak dituzten ikasleen banaketa egokia eta orekatua egitea ikastetxe publikoen eta itunpeko ikastetxe pribatuen artean.*** Eta ratioa eta giza baliabideak eta baliabide materialak ikasleen, ikastetxeen eta gizarte-ingurunearen ezaugarrien arabera egokitzea. Horretarako, eskolatze prozesuan ratioak egokituko dira eta plazak gordeko dira oreka hori bermatzeko.

Aukera berdintasuna bermatzeko, ikasketa beka eta laguntzen sistema bat bermatuko da, desberdintasunen benetako konpentsazioa, hezkuntza publikoaren doakotasuna eta 0-3 urteko eskolatzea sustatzeko.

3.1 Balioetan oinarritutako hezkuntza

Egungo testuinguruan, konplexutasun soziala eta globalizazio kulturala eta ekonomikoa ezaugarri dituen, ezinbestekoa da balioetan heztearen erroka berriak bereganatzeko gaitasuna duten herritarrak prestatzeko eta mundu bidezkoagoa, inklusiboagoa, zuzenagoa eta kulturartekoagoa eraikitzearen konpromiso aktiboa hartzeko. Balioak irakatsiz, besteekiko errespetuan eta elkartasun- eta demokrazia-ideietan oinarritutako kultura eta izateko eta jokatzeko modua sustatu eta bermatu nahi da.

Balioetan oinarritutako hezkuntzaren kontzeptua oso zabala da, baina, oro har, gizalegean eta errespetuan, enpatian eta berdintasunean oinarritutako bizikidetzaren ereduaren heztearen helburu duten harremanen estrategia eta dinamiken multzoari egiten dio erreferentzia. Balioetan oinarritutako hezkuntzak zeharkakoa izan behar du, eta eragin behar du hezkuntza komunitate osoaren jarduteko moduan: irakasleak eta irakasle ez diren langileak, ikasleak, gurasoak eta tutoreak.

Balioetan oinarritutako hezkuntzaren alde egiteak gizarte etikoagoa eraikitzearen aukerak ahalbidetzen ditu, komunitatearekin eta ingurumenarekin gehiago inplikatzeko diren eta besteekiko enpatia handiagoa duten pertsonekin.

Hezkuntza mota honen balio nagusia gizarte hobe sortzen laguntzen duen tresna gisa jardutea da, gizarte bidezkoagoak eta berdinzaleagoak sortzeko konpromisoa duten herritar kritiko eta arduratsuez osatua. Azken batean, ikasleak gizartean bizitzeko prestatzen laguntzen du, bai eta beren komunitatearekin eta ingurunearekin errespetuz bizitzen ere.

Ikasleekin lan egiteko funtsezko balioetako batzuk dira tolerantzia, berdintasuna, aniztasunarekiko errespetua, enpatia, elkartasuna, lankidetzeta eta ingurumenaren babesa, besteak beste.

Ekintzak:

3.1.1. Ekintzak bultzatzea ikastetxeek lor dezaten irakaskuntza eta ikaskuntza erraztuko dituen giroa eta gizarte ehunaren errealitatera irekita egon daitezen.

3.1.2. Ikastetxeko hezkuntza proiektuak bultzatzea, honako hauetan oinarritutako bizikidetzeta sustatzeko: berdintasuna, diskriminaziorik eza eta desberdintasunarekiko errespetua; bakearen eta indarkeriarik ezaren kultura; kontsumo kritikoa eta arduratsua, eta natura ingurunearekiko errespetua. Horretarako, ingurune fisikoetan zein digitaletan gertatzen diren interakzioetan jarriko da arreta.

3.1.3. Motibazioa, hobetzeko espiritua eta ahalegin pertsonala, parte-hartzea, bizikidetzeta, errespetua eta lana sustatzea, ikasgelan eta ikasgelatik kanpo.

3.2. Hezkuntza laguntzako berariazko premien detekzio goiztiarra (0-3 urte)

Orientazio taldeek hezkuntza-erantzun bat eman behar diete aniztasunari, prebentziotik abiatuta, eta hezkuntza laguntzako berariazko premiei arreta goiztiarra eman behar diete. Hezkuntza neurriak txikitatik garatu behar dira, ikasteko zailtasunak eta hezkuntza premia bereziak¹ atzemateko eta horiei arreta emateko, diziplinarreko orientazioko profesional talde batek planifikatuta.

Ekintzak:

3.2.1. 0-3 urteko ikasleen hezkuntza laguntzako berariazko premien detekzio goiztiarra sustatzea, batez ere desgaitasunarekin zerikusia dutenena, hezkuntza, gizarte eta osasun zerbitzu eskudunen laguntzarekin eta koordinazioarekin.

3.2.2. Arreta Goiztiarreko Taldeek 0-3 urte bitarteko ikasleen hezkuntza laguntzako berariazko edozein premia detektatzen eta tratatzen dutela bermatzea.

¹ Argi geratu behar da premia bereziak dituzten haurrak ikastetxeko profesional guztien erantzukizuna direla, ez soilik espezialistena.

3.2.3. Arreta Goiztiarreko Taldeek ikasle horien familiei zuzendutako jardueretan laguntzea eta, hala badagokie, horiek garatzea.

3.3. Aniztasunari erantzutea

Aniztasuna errealitate soziala da, eta ikastetxeak aberasten dituen balioa. Aniztasunari erantzutea, printzipio gisa, pertsona guztiei hezkuntzarako eskubidea bermatzeko betebeharrean oinarritzen da. Horrela, bada, aniztasunarekiko arreta berez dago lotuta hezkuntza inklusiboaren, ekitatearen, irisgarritasun unibertsalaren eta pertsona guztientzako diseinuaren printzipioekin. Hezkuntza inklusiboa hezkuntza sistemak ikasle guztiei arreta emateko duen gaitasuna indartzeko prozesutzat hartzen da.

Aniztasunari erantzuna hezkuntza arautu beharko lukeen printzipio bat da, ikasle orori bere ezaugarrien eta beharrezkoen arabera egokia den hezkuntza eskaini ahal izateko. Hezkuntza sistemak neurri malguak hartu behar ditu, ikasleen desberdintasun indibidualak, heltze erritmoak, ikaskuntza estiloak, motibazioak, interesak, egoera sozioekonomikoak, kultura eta hizkuntza egoerak egokitzeko.

Ikasleen aniztasuna ikastetxeetako errealitate bat da, eta irakasle guztiek onartu beharko lukete normalizazio irizpideekin eta erantzun pertsonalizatu eta inklusiboaren irizpideekin. Ikastetxeek egindako Aniztasunari Erantzuteko Planek ikasle guztien hezkuntza premia orokorreari eta partikularrei erantzuteko diseinatu, hautatu eta praktikan jarritako ohiko eta ezohiko neurriak jasotzen dituzte, hala nola, curriculumean sarbidean eta edukietan egindako egokitzapenak, antolamendu neurriak eta laguntzak eta errefortzuak.

Aniztasunari erantzuteko neurrien helburua izan da ikasleek beren gaitasunak garatzeko dituzten premia zehatzei erantzutea, hezkuntza-etapa bakoitzeko helburuak lortzea eta ikasleak derrigorrezkoen ondoko etapetara igotzea, ekitatea bultzatuz eta gizarte kohesio handiagoa bultzatuz.

Aniztasunari erantzunaren barruan sartzen dira hezkuntza premia bereziak dituzten ikasleak, gaitasun handiko ikasleak eta hezkuntza sisteman berandu sartzen diren eta/edo egoera soziokultural ahulean dauden ikasleak.

Ekintzak:

3.3.1. Aniztasunari Erantzuteko Plana garatzeko beharrezkoak diren baliabide ekonomikoak, teknikoak eta giza baliabideak ematea ikastetxeei, ikasleen hazkunde pertsonala bultzatzeko. Dotazio horrek ikastetxeko ikasleen ezaugarriak eta premiak hartuko ditu kontuan. Beharrezkoa izan da hartutako neurriak ebaluatzea, horien ondorioak baloratzeko eta hobekuntza jarduketak proposatzeko.

3.3.2. Hezkuntza Administrazioak koordinatuko ditu jarduerak, udalarekin, eskualdeekin eta gizarte eta hezkuntza izaerako erakunde publiko eta pribatuekin batera, aniztasunari erantzutea

helburu duten plan eta programa espezifikoak bultzatzeko eta ikastetxeekin koordinazio jarduerak egite aldera laguntzak areagotzeko.

Ikastetxeek beren jarduerak koordinatuko dituzte hezkuntza eta osasun administrazioekin, udalekin, eskualdeekin eta gizarte eta hezkuntza izaerako erakunde publiko eta pribatuekin, aniztasunari erantzutea eta osasuna sustatzea helburu duten plan eta programa berariazkoak bultzatzeko.

3.3.3. Bermatzea, hala behar duten ikasleei, curriculum-materialen egokitzapena, etxez etxeko arreta, jantokiko eta garraioko hezkuntza zerbitzuak eta ikastetxeetan garatzen diren jarduerak, arrazoi ekonomiko, sozial, kultural edo linguistikoengatik diskriminazioa saihestuz.

3.3.4. Irakasleek eta irakasle ez diren langileek prestakuntza egokia eskura izan beharko dute, eta, hala badagokie, jaso, beren lana egokitu ahal izateko xede dituzten ikasleen aniztasunera.

3.3.5. Doako eskaintza nahikoa egonen da ikastetxe arruntetan eta hezkuntza bereziko ikastetxeetan, hezkuntza-premia bereziak dituzten ikasleei arreta emateko, familien aukeratzeko askatasuna bermatuz.

3.3.6. Familiei informazioa ematea beren seme-alabei egiten zaien edozein balorazio diagnostikoren aurretik, horren arrazoiak adierazita, lortutako emaitzak partekatzea eta ahalegina egitea familiekin adosteko proposatzen diren ohiko eta ezohiko neurriak.

3.3.7. Hezkuntza administrazioaren, unibertsitateen eta zientzia eta kultura erakundeen artean hitzarmenak egin daitezen sustatzea, ezagutzak sakontzeko eta ikerketa taldeak eratzeko programak garatzeko.

3.3.8. Hezkuntza premia bereziak dituzten ikasleak laneratzen laguntzeko ekintzak bultzatzea, hezkuntza administrazioek, enpleguko gizarte zerbitzuek, irabazi asmorik gabeko erakunde pribatuek eta Nafarroako enpresa sareak sinatutako lankidetza hitzarmenen bidez.

3.3.9. Aniztasunari erantzunari buruzko jarduera ildoak bultzatzea berariazko hezkuntza esku-hartzea behar duten eremu geografikoetan eta ikastetxeetan, arrazoi sozial, kultural edo ekonomikoek eragindako desberdintasunak konpentsatzen laguntzeko.

3.3.10. Ikastetxeetan profil profesional berriak pixkanaka sar daitezen sustatzea: osasun langileak, langile soziosanitarioak, harrerako irakasleak, gaztelania atzerriko hizkuntza gisa erabiltzen duten irakasleak, gizarte langile eta hezitzaileak eta kulturarteko bitartekariak, aniztasunari erantzun egokia emateko.

3.3.11. Atzerriko hizkuntzen ikaskuntzan eta hizkuntzan murgiltzeko ekimenetan, hezkuntza laguntzako berariazko premiak dituzten ikasleentzako erantzun alternatibotzat hartuko dira, haien garapen akademikoan oztupoak saihesteko.

3.4. Eskolatzea

Eskolatzea hezkuntza sistemaren oinarria da, hezkuntzarako eskubidea gauzatzea bermatzen duelako eta eskubide hori oinarri hartuta eraikitzen eta egituratzen delako. Garrantzitsua da, beraz, ikastetxeen eta irakasleen normalizazioa, diskriminaziorik eza, landa eskola mantentzea eta gizarte eta lurralde kohesioa bermatuko dituzten irizpideak ezartzea.

Eskolaratze goiztiarra elementu erabakigarrienetako bat da aukera berdintasuna eta eskola arrakasta bermatzeko. Beraz, hezkuntza sistemak 0-3 urte bitarteko haurren eskolatzea bultzatu eta lehenetsi behar du, ongi hornitutako haur eskolen bidez, eta lehentasuna eman behar dio hezkuntza administrazioaren eta toki administrazioen arteko lankidetzari, udal haur-eskolak sortzeko eta mantentzeko. Herritar arduratsuak prestatzeko, komenigarria da eskolatze etapa zabaltzea.

3.4.1. Haur Hezkuntzako lehen zikloko eskolatzea

Administrazio publikoek lehen zikloko ikaspostu publikoen eskaintza arian-arian handituko dute, zerotik hiru urtera bitarteko haurren eskolatze-eskaera guztiei erantzuteko. Halaber, haien arteko eta beste entitate batzuekiko lankidetzak politikak koordinatuko dituzte, ziklo horretan hezkuntza eskaintza bermatzeko. Horretarako, toki korporazioekin, bestelako administrazioekin eta irabazi asmorik gabeko entitate pribatuekin hitzarmenak ezartzeko baldintzak ezarriko dituzte. Era berean, Haur Hezkuntzako bigarren zikloarekiko koordinazioa areagotuko da.

Ekintzak:

3.4.1.1. Gero eta plaza publiko gehiago eskaintzea, Haur Hezkuntzako Lehen Zikloan hezkuntza modalitatearen aukeraketa bermatuz eta erabat hezitzailea izanen dela bermatuz.

3.4.1.2. Apurka-apurka, tokiko korporazioekin, beste administrazio batzuekin eta irabazi asmorik gabeko erakunde sozial edo pribatuekin hitzarmenak egiteko aukera areagotzea, 0 eta 3 urte bitarteko haur-eskola sortzeko.

3.4.1.3. Udalei baliabideak ematea haur eskolak sor daitezen eta Haur Hezkuntzako lehen zikloa ematen duten ikastetxeak egokitu daitezen, batez ere oso sakabanatuta dauden landa-eremuetan.

3.4.1.4. Lehen zikloan 0 eta 3 urte bitarteko zentroen doako eskaintza bermatzea, administrazioen arteko koordinazioaren bidez, behar geografikoak eta gizartearen eskaerak behar bezala betez.

3.4.1.5. Haur eskola publikoen sare bat bultzatzea, ordutegi malguekin, erantzun diezaaien familien kontziliazio beharrei.

3.4.1.6. Behar diren neurriak hartzea Haur Hezkuntzako izaera ez duten 0-3 urte bitarteko haurrak zaintzeko eskaintza pixkanaka Haur Hezkuntzako plaza bihurtzeko.

3.5. Landa eskola²

² OROKORRA: Landa Eskola birpentsatu behar da, ez baita hezkuntza elementu bat soilik, baizik eta gizarte elementu bat eta lurralde kohesiorako elementu bat. Hori argi geratu beharko litzateke.

Landa eskola lehen mailako elementu gisa eta funtsezko zutabe gisa planteatzen da despopulazioaren aurkako borrokan, ikasleen bizilekutik ahalik eta hurbilen dagoen eskola postu bat bermatuz eta nahitaezkoak ez diren hezkuntza etapetan eskolatzeari areagotuz. Landa hezkuntzara bideratutako neurri espezifikoak zehazteko konpromisoa hartu behar da, bere nortasunari erantzuteko.

Eskola, landa ingurunean, erabakigarria da herritarrek gizartean eta lurraldean integratzeko eta kohesionatzeko elementu gisa. Ezaugarri nagusia da familien, ikasleen, paisaien eta komunikazioen aniztasuna. Nafarroan, bertan baitugu berdintasunik eza, sakabanaketa eta kultura eta ondare aberastasun handia, landa inguruneko eskola da herrien biziraupenaren, kulturaren eta ondare eta gizarte aberastasunaren bermatzaile. Hezkuntza politikan lehentasuna eman behar zaio hura mantentzeko eta, ondorioz, giza baliabideak eta baliabide materialak hornitzeko, landa eskola hondar elementutzat, ikasle gutxikotzat eta errentagarritasun ekonomiko txikikotzat jotzeko utziz.

Landa eskolak aurrekontu lehentasuna izan behar du, erreferentia hezkuntza berritzeko eta irakasleentzako aintzatespena lortzeko, bai eguneroko lanean, bai haien prestakuntzan.

Ekintzak:

3.5.1. Departamentuarterko landa eskolaren plan estrategikoa bultzatzea, landa ingurunean oinarritzeko eta kalitatezko zerbitzuak daudela ziurtatzeko.

3.5.2. Landa eskolaren zeharkako tratamendua bermatzea, administrazioen arteko lankidetzak hitzarmenen bidez ekintza positiboak bultzatuko dituen, gizarteak bere gain har dezan eskolak garapen eragile gisa duen garrantzia, eta jardura osagarrien eskaintzan, hezkuntza eskaintzaren programazioan eta zerbitzu osagarrien antolaketan duen inplikazioa lor dadin.

3.5.3. Hezkuntza proiektu kolektiboak eta sozializazio ekimenak sustatzea eremu bereko ikastetxeen artean.

3.5.4. Landa eskolan berrikuntza proiektuak finkatzea, landa inguruneko ikastetxeen artean esperientzia berritzaileen trukea sustatuz eta unibertsitateekin eta beste erakunde batzuekin lankidetzan arituz, landa inguruneko eskoletan hezkuntza jardunbide egokiak eta ikerketa azterlanak sustatzeko eta errazteko.

3.5.5. Landa inguruneko ikastetxeak positiboki diskriminatzea Hezkuntza Departamentuaren deialdietan eta programetan.

3.5.6. Landa eskolari dagokion hezkuntza legeria guztia garatzea.

3.5.7. Landa eremuan aniztasunarekiko arreta hobetuko dela bermatzea, hezkuntza laguntzako berariazko premia duten ikasleen integrazioa errazteko, hala badagokio giza baliabideak eta baliabide materialak areagotuz.

3.5.8. Irakasleen egonkortasuna sustatzea eta hobetzea, landa ingurunean bizitzen eta lotzen laguntzen duten neurrien bidez.

3.6. Bekak eta laguntzak

Ikasleen aukera berdintasuna bermatzeko eta ikasleen desberdintasunak konpentsatzeko, hezkuntza politikak garatuko dira, hezkuntzarako sarbidea ekitate eta berdintasun baldintzetan bermatzeko. Beharrezkoa da gure hezkuntza sisteman ikasteko beken eta laguntzen sistema propio eta egonkor bat finkatzea, Nafarroako gizarte, lurralde eta ekonomia ezaugarrien arabera.

Ekintzak:

3.6.1. Haur hezkuntzako ikasleen jantoki eta garraio zerbitzu osagarrien doakotasuna bermatzea, bai eta familiaren bizilekua dagoen herritik kanpo dauden ikastetxeetan eskolatu behar diren nahitaezko mailak ere, landa-inguruneari arreta berezia eskainiz.

3.6.2. Orokorrean, beka osoen zuzkidura ziurtatzea jantokiko deialdietako baldintzak betetzen dituzten familientzat.

3.6.3. Organo eskudunei eskatzea berma dezatela beharra duten ikasle guztiek jantokiko bekak urte osoan eta ez soilik eskola-aldietan eskuratzen ahalko dituztela.

3.6.4. Derrigorrezko hezkuntzako etapetan curriculum-materialen doakotasunaren unibertsaltasuna bermatzea.

3.6.5. Aipaturiko ekintzak gauzatu arte, ziurtatu egingen da ikasle guztiek ekitate-baldintza berak dituztela jantokirako eta curriculum-materialerako bekak eta laguntzak eskatzeko, Hezkuntza Bereziko bekak eta Hezkuntza Laguntzako Premia Berariazkoak dituzten ikasleen laguntzak barne, eta eskolatzeko unean haien jatorria eta administrazio egoera edozein izanik ere.

3.6.6. Landa institutuetan garraio ibilbideen eta eskola jantokien kokapenaren hobekuntza bultzatzea, zerbitzu osagarri horiek arautzen dituen araudiaren arabera.

3.6.7. Administrazioen arteko koordinazioa bultzatzea eta lankidetzak hitzarmenak garatzea tokiko korporazioekin, derrigorrezkoak ez diren tarteak kontuan hartuko dituen beka eta laguntza politikaren alde egiteko, bai jarduera osagarrien hezkuntza eskaintzan, bai hezkuntza zerbitzuen doakotasunean.

3.7. Ikastetxeak irekitzea

Hezkuntza Administrazioak, gainerako herri administrazioekin koordinatuta eta lankidetzan, bultzatuko ditu hezkuntzako parte-hartzea eta programak, zerbitzuak eta jarduerak garatzea erraztuko duten ekimenak, hezkuntza azpiegiturak komunitatearen eta inguruko herritarren zerbitzura jartzeko. Ikastetxeek beren dokumentu instituzionaletan jaso beharko dute, partaidetza eta kontrol printzipioen arabera.

Ekintzak:

3.7.1. Ikastetxeak eskola ordutegitik kanpo ireki daitezen sustatzea, prestakuntza eta kultura jarduerak eskaintzen dituzten hezkuntza programen bidez, ikastetxeko instalazioen eta baliabideen erabilera optimizatuz, jarduera osagarrien eta eskolaz kanpoko eskaintza handituz eta balioetan oinarritutako hezkuntza sustatuz, jarduera horiek garatzeko beharrezkoak diren giza baliabideak eta baliabide materialak ezarri, hezkuntza komunitateko kide guztien arteko sozializazioa aktiboki babestuz eta ikasle guztiei egiten diren jardueretarako sarbidea bermatuz.³

3.7.2. Ekimenak sustatzea, gainerako herri administrazioekin hitzarmenak sinatuz, hezkuntzako parte-hartzea bultzatzeko eta eskola orduetatik kanpo programak, zerbitzuak eta jarduerak garatzeko.

3.8. Hezkuntza ez-sexista. Hezkidetzak

Hezkidetzaren alde egin behar da maila guztietan, gizarte ez-sexista lortzeko bidean aurrera egiteko. Berdintasunaren aldeko hezkuntza ezartzen jarraitu behar da Nafarroako hezkuntza sistema osoan zehar, eta bermatu behar da Hezkuntza Departamentuaren Hezkidetzak Plana aplikatzen dela baliabide publikoekin finantzaturako ikastetxe guztietan, eta bermatu behar da ikastetxe guztietan lantzen direla hezkuntza afektibo-sexualari eta berdintasunerako eta indarkeriarik ezarako hezkuntzari buruzko edukiak, zeinak aginduzkoak baitira ikastetxe guztientzat. Unibertsitatez kanpoko irakaskuntzen oinarritzako curriculumean sartu behar dira hezkuntza afektibo-sexualari, berdintasunari eta indarkeriarik ezari buruzko helburuak, edukiak eta ebaluazio irizpideak, legerian aginduzkoak direnak.

Ekintzak

3.8.1. Hezkuntza Departamentuaren Hezkidetzak Plana baliabide publikoekin finantzaturako ikastetxe guztietan aplikatzen dela bermatzea.

3.8.2. Ikastetxe guztietan bermatzea hezkuntza afektibo-sexualari eta berdintasunerako eta indarkeriarik ezari buruzko edukien tratamendua, ikastetxe guztietarako aginduzkoak baitira.

3.8.3. Unibertsitatez kanpoko irakaskuntzen oinarritzako curriculumean sartzea hezkuntza afektibo-sexualari, berdintasunari eta indarkeriarik ezari buruzko helburuak, edukiak eta ebaluazio irizpideak, legerian aginduzkoak direnak.

³ Ongi da ikastetxeetako instalazioak erabili ahal izatea, baina betiere logikarekin. Proposatzen da zehaztea zer espazio, adibidez, espazio komunak. Inoiz ez lukete izan behar ikasleen, irakasleen eta abarren objektuak dauden espazioetan.

4. KALITATEA

Hezkuntzan, kalitatea funtsezko helburua da ikasleen prestakuntza integrala lortzeko, bai ezagutzak eskuratzeari dagokionez, bai ezagutza horiek erabiltzeko gaikuntzari dagokionez. Horrela, ikasleen garapen eta hazkunde pertsonalean lagunduko da, beren bizitzako arlo guztietan (pertsonala, soziala, akademikoa eta profesionala) arrakastaz moldatzeko aukera izan dezaten.

4.1. Eskola arrakasta

Eskola arrakastak, hezkuntza sistema pertsonalaren eta akademikoaren arrakasta gisa ulertuta, areagotu egiten ditu ikasleek herritar gisa garatzeko eta gizarte hobe eraikitzeko dituzten aukerak. Arrakasta hori lortzen laguntzen du gizarte sektore guztiek hezkuntzan parte hartzeak.

4.1.1. Hezkuntza sistemaren arrakasta

Hezkuntza sistema bat eraikitzen da politika berrien diseinuaren eta ezarpenaren, esperientziaren eta hurrengo ikasturteetako ebaluazioaren bidez. Gaur egungo indarguneek eta ahuleziek adierazten dute nola kudeatu diren hezkuntza politikak denboran zehar, eta aukera ematen dute aurrera egiten jarraitzeko behar diren proposamenak egiteko.

Ekintzak:

4.1.1.1. Nafarroako hezkuntza sistema urtero aztertzea, bai eta ikuspegi konparatuarekin ere, haren kalitatea hobetzeko.

4.1.1.2. Itun eta akordioen bidez, hezkuntza agertoki egonkor eta koherente bat ezartzea, hezkuntza komunitate osoari eta Nafarroako gizarteari konfiantza emanen diena. Ezartzen diren hezkuntza politikek eta egiten diren lege aldaketek ahalik eta adostasun politiko eta sozial handiena izan behar dute beti, eta denbora nahikoa izan behar dute politika horiek aplikatzeko.

4.1.2. Arrakasta pertsonala

Hezkuntza sistemak oinarritu behar du hezkuntzaren aitortzan eskubide unibertsal gisa, baita honako printzipio hauetan ere: berdintasuna, aniztasuna, inklusioa, jasangarritasuna, autonomia, bizikidetzatza, parte-hartze demokratikoa, elkartasuna, tolerantzia eta hezkidetzatza. Hezkuntzarako eskubidea benetan gauzatu dadin, sistema bat eraiki behar dugu, hezkuntza maila guztietan ekitatea eta hezkuntza kalitatea bermatuko dituen; sistema malgu bat, prestakuntza aukeren arteko trantsizioa erraztuko duena; ikerketa, berrikuntza eta ezagutzaren transferentzia sustatuko dituen; eta ikasle guztiei derrigorrezko ikasketen ondoko ikasketen jarraipena bermatuko diena, bai eta haien prestakuntza integrala eta bizitza osokoa ere.

Ekintzak:

4.1.2.1. Norberaren ahaleginaren eta erantzukizunaren kultura sustatzea, autonomia, ekimen pertsonala eta gizartearen egoera aldakorretara egokitzeko gaitasuna bultzatzeko bitarteko gisa.

4.1.2.2. Espiritu kritikoa sustatzea eta eskola-adinean zein bizitzan zehar ikasteko grina eta gozamena sortzen duten ikaskuntza esperientziak sustatzea.

4.1.2.3. Pertsona osoen prestakuntza bultzatzea, beren ekinbidea oinarrituko dutenak emozioen kudeaketaren bidezko hausnarketan.

4.1.2.4. Zeharkako balio unibertsaletan oinarritutako hezkuntza bultzatzea, giza eskubideekiko errespetua eta emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna sustatuz, bai eta mota guztietako

indarkerien prebentzioa ere, bereziki emakumeen aurkakoa eta kalteberatasun eta diskriminazio arrisku handiagoko egoeran dauden beste kolektibo batzuen aurkakoa.

4.1.2.5. Ikastetxeetan bakearen eta indarkeriarik ezaren kultura sustatzen duten hezkuntza proiektuen diseinua, garapena eta ebaluazioa bultzatzea.

4.1.2.6. Foru Komunitateko ondare material eta immaterialaren ezagutza, errespetua eta balorazioa sustatzea testuinguru globalizatu batean.

4.1.3. Arrakasta akademikoa

Hezkuntza sistemak malgua izan behar du, eta arrakasta akademikoa guztion eskura egotea bermatu behar du, kalitatezko hezkuntza eskainiz eta bermatuz, herritar guztiak arrakastaz molda daitezen bizitzaren esparru pertsonalean, profesionalean eta sozialean.

Ekintzak:

4.1.3.1 Arreta pertsonalizatuko hezkuntza ulerkorra (edo ulerkorra) ziurtatzea, aukeraberdintasuna bermatuko duena, eta baliabide nahikoak ematea ikasle guztiek behar dituzten laguntzak jaso ditzaten eta beren heldutasun eta ikaskuntza erritmoaren arabera aurrera egin dezaten, hezkuntza integrala, komuna eta inolako diskriminaziorik gabea bermatuz.

4.1.3.2. Dauden hezkuntza laguntzako neurrien eraginkortasuna aztertzea, bereziki errepikapena, eta beste batzuk ikertzea, Nafarroan arrakasta akademikoa hobetzeko.

4.1.3.3. Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzan zehar hezkuntza sistematik bereizi diren ikasleek titulazioa beste ikasketa edo bide batzuen bidez lortzeko behar diren jarraipen mekanismoak zehaztea.

4.1.3.4. Foru Komunitatean Europako eta Espainiako Hezkuntza Helburuak (Europar Batasunaren Estrategia, Hezkuntza eta Prestakuntza 2030) pixkanaka lortzeko beharrezkoak diren neurriak garatzea, bereziki titulazioaren tasa gordinak, eskola-uzte goiztiarra eta gaitasunen eskuratzeko indizeak.

4.2. Hezkuntza berrikuntza

UNESCOren arabera, hezkuntza berrikuntza prozesu iraunkorra, originala eta intentzionala da, eta aldaketa dakar irakaskuntzan. Ikasleen hezkuntza kalitatea eta ikaskuntzak hobetzea du helburu, funtsezko lau elementutan oinarrituta: pertsonak, ezagutza, prozesuak eta teknologia. Era berean, barne hartzen ditu ikastetxeen antolaketari dagozkion egiturazko alderdiak, informazio eta komunikazio dinamika eta, batez ere, irakaskuntza ikaskuntza prozesuak.

Hezkuntza berrikuntzak gizarte errealitateari eta ikasgelan sortutako aldaketa beharrei erantzuten die, eta premia horiek hezkuntza komunitate osoak eta irakasle berritzaile eta ikertzaileek detektatu behar dituzte. Berrikuntzak erakunde programen, prestakuntzaren, ikastetxeetan sortutako proiektuen, irakasleak bere hezkuntza jardueran aplikatzen dituen ekintzen eta esperientzia trukeen bidez iritsi behar du, betiere inklusio estrategiekin. Hezkuntza sistemak hezkuntza berrikuntza bultzatzeko neurriak jasoko ditu, ikastetxe berritzaileak sustatuz eta beharrezkoak diren giza baliabideak eta baliabide materialak emanez, erakunde eta curriculum malguak bultzatuz.

Lehentasunezko ildoak honako hauekin lotuta egonen dira:

- a) Ikasleen gaitasunak garatzea
- b) Elkarlaneko irakaskuntza
- c) Atzerriko hizkuntzak ikastea
- d) Kultura, arte plastikoak eta musikalak
- e) Enpatia, emozioetan hezteak, etab.
- f) Bizikidetzak
- g) emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna
- h) Ohitura osasungarriak

Irakasleen prestakuntza, talde-lana eta ikastetxeen autonomia funtsezko elementuak izanen dira hezkuntza sistema berritzailea garatzeko.

Ekintzak:

4.2.1. Irakaskuntza prozesuetan kontzeptu eta metodologia aldaketak sustatzea, ikaskuntza eta irakaskuntza funtzioa hobetzeko, metodologia aktiboak ebaluatuz eta bultzatuz (ikasketa kooperatiboa, proiektua, diziplina arteko proposamenak, sistema eleaniztunak, sormena sustatzea, etab.) eta hezkuntza plataforma irisgarriak erabiliz.

4.2.2. Zeharkako gaiak eta hezkuntza programak garatzea, honako hauek bultzatuko dituzten metodologia aktiboen bidez:

- Hezikidetzak pertsonen hezkuntzarako eta garapen integralerako printzipio estrategiko gisa, baita emakumeen eta gizonen arteko berdintasun eraginkorrera bideratzen duten eta pertsona guztien sexu identitatearekiko errespetua sustatzen duten hezkuntza praktikak ere.
- Ohitura eta bizimodu osasungarriak.
- Belaunaldien eta kulturen arteko integrazioa erraztuko duten gizarte konpromisoko ekintzak.
- Bizikidetzak.
- Gaitasunen garapena.
- Elkarriketa eta eztabaida, gizartea ulertzeko era eta iritzi guztien errespetuan oinarrituta, herritar konprometituak eta tolerantziak bultzatzeko.

4.2.3. Atzerriko hizkuntzen irakaskuntza sustatzea esperientzia elebidun eta eleaniztunekin, eta norberaren hizkuntzen erabilera sustatzea, modu komunikatiboan, irakaslearen eta irakasle ez denaren prestakuntza sustatuz.

4.2.4. Hezkuntza maila guztietako ikasleen eta irakasleen trukeak sustatzea Nafarroaren, autonomia erkidegoen eta/edo Europar Batasunaren artean, ikastetxeek sustatutako hezkuntza proiektuen esparruan.

4.2.5. Ikasleen gaitasun digitalak garatzea eta bultzatzea, garapen pertsonal, profesional eta sozialerako.

4.2.6. Berrikuntza garatu eta bultzatzea ikastetxe guztietan:

- Ikastetxeei giza baliabideak eta baliabide materialak emanez, erakunde eta curriculum malguak bultzatuz, talde-lana eta ikastetxearen autonomia lehenetsiz. Garatu ondoren, erabilitako neurrien eragina ebaluatuko da, eta hezkuntza sistema berritzailea hedatzeko eta ikasle guztiek estrategia horri etekina ateratzeko beharrezkoak diren aldaketak proposatuko dira.
- Irakasleei berrikuntzan prestakuntza ematea erraztuz, tutoretza prozesuen bidez eta erreferentzia-eredu diren ikastetxe berritzaileetara bisitak eginez.

4.3. Irakasleak. Egonkortasuna, aintzatespena, prestakuntza eta negoziazioa.

Kalitatearen funtsezko faktore bat da irakasleak ikastetxean aktiboki inplikatzeko, bai eta irakaskuntza garatzeko duten motibazioa, etengabeko prestakuntza sustatzea, lan baldintzak hobetzea eta gizartean aintzatestea ere.

Hezkuntza sistema moderno eta kalitatezkoak leku nabarmena ematen dio irakasleari. Hezkuntzan sinesten duen eta hezkuntzaren aldeko benetako apustua egiten duen gizartea, irakasleen lana balioesten eta aitortzen duena. Hezkuntzak, ikasleak ardatz dituen irakatsi eta ikasteko prozesuak, funtsezko zeregina ematen die irakasleei. Hezkuntza ekintzan asmatu nahi duen sistema batek irakasleengan konfiantza du, irakasleen hasierako prestakuntzaren eta prestakuntza jarraituaren aldeko apustua egiten du, irakaskuntza lanaren konplexutasuna aitortzen du eta irakasleak kontuan hartzen ditu erabakiak hartzeko orduan.

Hezkuntzaren aldeko Itunak botere legegilea eta betearazlea konprometitu behar ditu honako alderdi hauetan:

- A. Irakasleen egonkortasuna
- B. Karrera profesionala garatzea, irakasle-lana, esperientzia eta irakasleen dedikazioa aitortuz.
- C. Irakasleen prestakuntza bultzatzea. Garrantzitsua da irakasleen prestakuntza eta berrikuntza proiektuetan parte hartzea erraztea eta bermatzea.
- D. Negoziazioa lan baldintzak hobetzeko funtsezko elementutzat hartzea.

- E. Landa ingurunean eta betetzeko eta/edo bertan jarduteko zailak diren plazak dituzten ikastetxeetan lan egiten duten irakasleei pizgarriak ematea.

Irakasleen eta, beraz, hezkuntza sistemaren lanaren kalitaterako, funtsezkoa da haien egonkortasuna eta enpleguari eustea, bai ikastetxe publikoetan bai itunduetan lan egiten dutenentzat.

4.3.1. Hasierako eta etengabeko prestakuntza

Funtsezkoa da irakasleak hezkuntza sisteman sartzeko prozesua hobetzea, haien hasierako prestakuntza eta sartzeko hautaketa beren lan profesionalaren eskakizunei erantzuten dietela ziurtatuz, haien estatusa eta gizarte pertzepzioa hobetzen laguntzeko. Ezinbestekoa da hasierako prestakuntzaren, hautaketa prozesuen, etengabeko prestakuntzaren eta lanbide jardueraren jarraipenaren arteko koordinazioa. Eragile arduradunek (unibertsitateak, hezkuntza administrazioa eta irakasleei laguntzeko zentroak) beren ekintzak koordinatu behar dituzte.

Ekintzak:

4.3.1.1 Hezkuntza maila guztietako irakasleen hasierako prestakuntza aztertzea, parte hartzen duten erakundeen laguntzarekin, prestakuntza hobetzeko beharrezkoak diren aldaketak sartzeko.

4.3.1.2. Koordinazio bideak ezartzea hasierako prestakuntzaren eta prestakuntza iraunkorraren arduradunen artean. Era berean, irakasleei unibertsitateetan emandako prestakuntzarako sarbidea erraztea, eta alderantziz.

4.3.1.3. Praktikak egiteko sistema bat diseinatzea, etorkizuneko irakasleek Nafarroako hezkuntza sistema osoa ezagutu dezaten, hiri eta landa eremuetan eta Foru Komunitateko ikastetxe mota desberdinetan praktikak eginez.

4.3.1.4 Prestakuntza ereduak bultzatzea, beste ikastetxe batzuetan egonaldiak eginez, irakasleak testuinguru erreal batean prestatzeko eta berrikuntza eta sormena bultzatuko dituzten metodologiak erabiliz, ikaskuntza partekatua eta berdinen arteko prestakuntza erraztuz.

4.3.1.5. Lanbide Heziketako eta Araubide Bereziko Irakaskuntzetako irakasleen prestakuntza bultzatzea lan testuinguru errealean.

4.3.2. Irakasleen egonkortasuna. Betetzeko eta/edo bertan jarduteko zailak diren lanpostuak

Hezkuntza kalitateko faktore bat irakasleen egonkortasuna da, bai hiri eremuan, bai eta, batez ere, landa eremuan, ikastetxearen eta bertako ikasleen ezagutza sakontzeko. Bestalde, badira zailtasun bereziko lanpostuak, eta Administrazioak aitortu behar du lanpostu horietan jardutea.

Ekintzak:

4.3.2.1. Administrazio-pizgarriak arautzea, ikastetxe publikoetako irakasleen egonkortasun handiagoa lortzeko eta, horrela, hezkuntza proiektu berritzaileak garatzen laguntzeko, batez ere landa eremuetan.

4.3.2.2. Baldintzak ezartzea irakasleentzat betetzeko edo bertan jarduteko zailtzat jotzen diren lanpostu jakin batzuek balioespen berezia izan dezaten.

4.4. Ratioak

Irakasle-ikasle ratio murriztuak sistemaren kalitatea hobetzen du: ikasleengandik hurbil dagoen hezkuntza ekartzen du, ikasleen ikaskuntza erritmo desberdinei erantzuten die, metodologia kooperatiboak eta teknologiak ikaskuntzarako eta ezagutzarako erabiltzea bultzatzen du, eta ikastetxeko proiektuak egitea errazten du.

Ekintzak:

4.4.1. Hezkuntza etapa bakoitzeko ratioa araudi bidez erregulatzea, oinarritzko araudiari kalterik egin gabe.

4.4.2. Hezkuntza maila guztietan ratioen murrizketa gehigarria bermatzea, ikasgela bakoitzean hezkuntza laguntzako berariazko premiak dituzten ikasleen kopuruaren arabera.

4.4.3. Nafarroako udalerri txikietako eskolei jarraitutasuna emanen dien berariazko landa-ratio bat definitzea.

4.5. Ikastetxeen autonomia

Ikastetxeen autonomia oinarrituko da irakasleen eta zuzendaritza taldearen konpromisoan eta erantzukizunean, bai eta hezkuntza administrazioak ikastetxeei laguntzeko eta baliabideak esleitzeko eta hezkuntza ikuskaritzaren funtzioa betetzeko egiten duen apustu garbian ere.

Ikastetxeen autonomia hori funtsezko elementua da kalitatezko irakaskuntza eta berrikuntza lortzeko, lantzen ari den errealitatearekin bat datorrena, koherentziaz erantzuten saiatzeko agertoki bakoitzaren, oro har gizartearen eta, bereziki, eskola komunitatearen berezko beharrei eta eskaerei.

Kalitateak ekitateari lotuta egon behar du beti, hezkuntzaren esparruan banaezinak diren bi aldagai gisa, autonomia handiagoa izateak desberdintasun handiagoa ekar ez dezan. Horregatik, ikastetxeen autonomiaz ari garenean, oreka bilatu behar dugu ikastetxeen erabakitze gaitasunaren eta Administrazioaren ikuskapenaren artean. Autonomia hori nahitaez ebaluatu behar da.

Ikastetxeen autonomia pedagogikoa, antolakuntzako eta giza baliabideen, baliabide materialen eta ekonomikoen kudeaketakoa hezkuntza sistemaren kalitatea hobetzeko funtsezko elementua da; izan ere, ikastetxe bakoitza bere testuingurura egokitzen laguntzen du eta ikasleen premiei hobeki erantzuteko aukera ematen du. Zuzendaritza taldeen lidergoa, irakasleen parte-hartzea eta hezkuntza komunitatearen konpromisoa funtsezkoak dira ikastetxearen autonomia bermatzeko eta gardentasun politikak eta emaitzen ebaluazioa bultzatzeko.

Ikastetxeetako zuzendaritza printzipio hauen arabera garatuko da: independentzia, autonomia eta lidergoa hezkuntza helburuak bilatzean, baina baita balio sozialak, erantzukizuna eta konpromiso soziala bilatzean ere. Horrek zuzendaritza parte-hartzailearen estiloa eskatzen du, erabakiak hartzeko autonomiarekin, baina helburuak zehazteko eta ikastetxea kudeatzeko erantzukizunarekin. Beharrezkoa da mekanismoak ezartzea zuzendaritza lana benetan aitortzeko. Ingurunearen errealitate sozialera egokitutako espazioak, denborak eta programak antolatzeko ereduak sustatu behar dira, ingurunearen ezaugarri zehatzei erantzuteko, baina betiere erantzukizun partekatuan oinarrituta.

Ekintzak:

4.5.1. Ikastetxeei autonomia ematea, taldekatzeak diseinatzeko, ordutegiak eta irakaskuntza zereginak antolatzeko, curriculum diseinatzeko eta prestakuntza, berrikuntza eta ikerketa proiektu propioak garatzeko.

4.5.2. Funts publikoekin sostengatutako ikastetxe guztietan derrigorrezko etapetan hezkuntza eskaintza orekatua bermatzea, ikastetxearen autonomiak ez baitu ekarri behar ikasleak hautatzen dituen curriculum espezializaziorik.

4.5.3. Hezkuntza Administrazioari eskatzea ikastetxeak kontrolatzeko, ikuskatzeko eta koordinatzeko, beren autonomia baliatuz.

4.5.4. Hezkuntza administrazioaren eta ikastetxeen artean funtzionamendua berritzeko eta hobetzeko proiektuak eta programak bultzatzea, finantzaketarekin, beharrezko giza baliabideekin eta baliabide materialekin, eta horien kudeaketa malguarekin, bai eta planteatutako helburuak lortzeko behar diren laguntza teknikoekin eta prestakuntzakoekin ere, bereziki ikasleen eskola arrakastarekin lotuta.

4.5.5. Ikastetxeen barne eta kanpo ebaluazioa sustatzea, ikastetxeen eta administrazioen artean partekatutako erantzukizun gisa.

4.5.6 Zuzendaritza funtzioa betetzeko lan baldintzak erakargarriago egitea: zuzendaritza osagarria hobetzea, zuzendaritza osagarria finkatzea, ikuskaritza funtzioa betetzea eta lanbide garapena bultzatzea.

4.6. Ebaluazioa

Ebaluazioa ezinbestekoa da guztiontzako kalitatezko hezkuntza eskaintzen duten hezkuntza politikak hobetzeko. Hezkuntza prozesura ez ezik, azpiegiturretara, irakasle taldeetara eta irakasle ez direnen taldeetara, ikasleetara, parte hartzeko sistemetara eta ebaluazio prozesura ere hedatu behar da. Kontuan hartuko ditu testuinguruak: hezkuntza baliabideak, familien eta ikastetxeen inguruabar sozial, ekonomiko eta kulturalak, eta emaitzetan eragina izan dezaketen beste faktore batzuk.

Hezkuntza Departamentuak sistema osoa ebaluatu behar du, eta, zehazki, hezkuntza programak eta politikak. Horrela, irakasleak ebaluatzeko sistema egonkorak ezarri behar dira, irakaskuntza eta ikaskuntza prozesua etengabe hobetzeko tresna gisa erabiltzen direnak. Era berean, ikasleen baterako ebaluazioa sustatu behar da, sistemaren ahuleziak hauteman eta hobetu ahal izateko.

Bestalde, ikastetxeek sustatu egin behar dituzte, batetik, prestakuntza ebaluazioa, ikasleen ikaskuntzan laguntza emanen duena eta irakaskuntza prozesuak hobetuko dituen eta, bestetik, barne ebaluazioko ereduak, irakaskuntza prozesuen indarguneak eta ahulguneak identifikatzeko eta hezkuntza proiektuen bidez hobekuntza ahalbidetuko duten estrategiak garatzeko aukera emanen dutenak.

Ekintzak:

4.6.1. Irakasleak ebaluatzea, ikastetxe bakoitzaren eta ingurunearen baldintzetara egokitu behar diren irizpide garden, objektibo eta inpartzialak kontuan hartuta.

4.6.2. Ebaluazioak irakasleek ikasleekiko jardueran egindako lana hobetzeko balio duela bermatzea, baita lanbide karreraren aurrera egiteko garrantzia duela ere.

4.6.3. Lehen Hezkuntzan eta Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzan diagnostiko ebaluazioak egitea, prestakuntza eta orientazio izaerakoak, ikasleei, irakasleei, ikastetxeei eta familiei.

4.6.4. Ikastetxeei ebaluazioetatik lortutako informazioa ematea, emaitzak aztertu eta jarduketa eta hobekuntza planak egin ahal izateko.

4.6.5. Hezkuntza ebaluazioko prozesu orokor eta etengabea bultzatzea, ikasleei laguntzeko neurriak hartu ahal izateko.

4.7. Orientazioa

Hezkuntza orientazioaren bidez, laguntza ematen zaie ikasleei eta haien familiei, garapen pertsonala, profesionala eta akademikoa bultzatzeko. Orientazioaren helburua da ikasleek beren helburuak lortzeko behar dituzten tresnak eskaintzea, hezkuntza erabakiak hartzen lagunduz. Horretarako, garapenaren alderdiei helduko zaie, bai eta ikasleen indarguneei edo aurre egin beharreko premiei ere, besteak beste.

Orientazioa hezkuntzaren funtsezko dimentsioa da, hezkuntzaren kalitatea hobetzen duena. Hezkuntza orientazioa, orientazio psikopedagogikoa eta etorkizuneko hezkuntza ibilbidea prestatzea beharrezkoak dira ikasleen garapen integralerako. Hezkuntza etapak amaitzean, batez ere Derrigorrezko Bigarren Hezkuntza eta Batxilergoa amaitzean, erabakiak hartzeko prozesuan eta haien ibilbide akademiko-profesionalaren diseinuan orientatu behar dira ikasleak.

Ekintzak:

4.7.1. Ikasle guztiek hezkuntza etapa guztietan orientazioa jasotzeko duten eskubidea bermatzea, baita irakasleen aholkularitza eta familientzako orientazioa ere.

4.7.2. Orientazio sistema bat sustatzea, prebentzioaren dimentsioa indartzeko eta hezkuntza errealitatearekin eta ikasleekin harreman handiagoa izateko, bereziki Haur eta Lehen Hezkuntzan. Hezkuntza etapa horietarako sistema bat proposatzen da, ikastetxeko orientazio zerbitzuak barne hartzen dituen, orientazio talde espezifikoekin laguntzarekin eta aholkularitzarekin, ikasleen bolumenak hala gomendatzen duenean edo espezializazio handiagoa eskatzen duten gaietan.

4.7.3. Bigarren Hezkuntzan orientatzaile kopuru handiagoa ahalbidetzea, dauden ikasleen, ikastetxe bakoitzaren eta ingurunearen berezitasunen arabera.

4.7.4. Lanbide informazioko eta orientazioko sistema integratu bat garatzea, prestakuntza eta lan ibilbideak errazago hautatzeko. Orientazio akademiko-profesionaleko zerbitzu espezifiko bat prestatzea, ikastetxeetako orientazio departamentuei laguntzeko orientazio akademiko-profesionalarekin lotutako zereginetan, bai eta hezkuntzako profesionalei, ikasleei eta gurasoei zuzeneko aholkularitza ematen ere.

4.8. Tutoretza

Tutoretza ikasleen hezkuntza prozesuari datxekion zeregin bat da, eta funtsezkoa irakaskuntza lanean.

Tutoretza ekintzak ikasleen banakako eta taldeko hezkuntza prozesua bideratuko du, ikastetxeko bizitzan integratuz eta parte hartuz, haien ikaskuntza prozesuaren banakako jarraipena eginez eta haien bilakaera akademikoarekin lotutako erabakiak hartuz. Tutoretza **irakaskuntza funtzioaren parte da**, eta **familiekin lankidetzan** egiten da.

Ekintzak:

4.8.1. Tutorearen eta, oro har, irakasleen orientazio eginkizuna indartzea, ikasleei hazkunde pertsonal, akademiko eta profesionaleko prozesuan laguntzeko eta aholku emateko beharrezkoak diren prestakuntza eta baliabideak emanaz. Tutoretzak familiekiko etengabeko komunikazioa indartuko du.

4.8.2. Irakasleen prestakuntza espezifikoa hobetzea, gurasoen eta ikasleen parte-hartzea sustatzeko ohiko kanalen bitartez: gurasoekiko tutoretzak eta ikasleekiko tutoretzak.

4.8.3. Aitortzea tutoreari (zeinak izan beha baitu tutoretzapeko ikasleen irakaslea), zeregin horretan aritzeagatiko merezimenduak eta ikasleei, oro har, aski ordu ematea banakako tutoretzarako eta familiekiko harremanerako, bai eta bere taldean/ikasgelan esku hartzen duten gainerako irakasleekiko koordinaziorako ere.

4.8.4. Tutoretza espezializatuen sorrera bultzatzea, ikasleen premia zehatzei erantzun ahal izateko.

4.9. Hezkuntzako ikuskapena

Helburu nagusia da hezkuntza prozesuetan parte hartzen duten guztien eskubideak eta betebeharrak betetzen direla bermatzea, eta hezkuntza sistema eta irakaskuntzaren kalitatea hobetzen laguntzea.

Ekintzak:

4.9.1. Hezkuntzako ikuskapenak irakaskuntza eta ikaskuntza prozesuak hobetzeko duen konpromisoa indartzea, ikastetxeak gainbegiratzeko, ebaluatzeko eta aholkatzeko eginkizuna betez.

4.9.2. Bere eginkizunak betetzen dituen ikastetxeetan ikuskatzailearen figura ikusaraztea.

4.9.3. Ikuskaritzaren eta hezkuntza komunitateko kide guztien arteko harremana sustatzea.

4.9.4. Hezkuntza Ikuskaritzari aldizkako, barneko eta kanpoko ebaluazio mekanismoak ematea; ikuskarien etengabeko prestakuntza eta haien eguneratze profesionala bermatzea, beren eskumenen jardunean.

5. PARTE-HARTZEA

Aurrerapenerako hezkuntza sistemak gizartearen eta erakundearen parte-hartzea sustatu behar du programazioan eta garapenean. Erantzunkidetasuna eta konpromisoa partaidetzaren bidez bakarrik ulertzen da, gizarte demokratiko baten oinarritzko tresna den aldetik, eta, beraz, ezinbestekoa da parte-hartze sistema eraginkor bat bermatzea. Familiaren, komunitatearen eta eskolaren arteko lankidetzak horrek elkarrekin lan egin behar du ikasle guztien hezkuntza hobetzeko, adostasunak bilatzen saiatuz eta sustatuz. Komunitateak eskolan parte hartzeak eragin zuzena du ikasleen errendimenduan eta hezkuntza sistemaren hobekuntzan.

Eskola komunitatearen inplikazioa funtsezko elementua da hezkuntza arrakasta lortzeko, parte-hartze erreal, konprometitu eta aktiboarekin, non kide guztiak hezkuntza sistemaren funtzionamenduaren erantzunkide sentitzen diren, bakoitza bere eremuaren barruan, eta erabakiak hartzean jarduteko benetako gaitasunarekin: ikasleak, hezkuntza sistemaren helburu nagusi gisa; familiak, beren seme-alaben hezkuntzaren lehen arduradun gisa; irakasleak, hezkuntzako profesional gisa; ikastetxeen titulartasuna, ikasleen prestakuntzarako beharrezko baldintzen bermatzaile gisa; administrazioak, kalitatezko hezkuntzaren arduradun gisa; eta gainerako hezkuntza komunitatea eta gizartea, betiere prestakuntza eginkizunarekin. Familia eta eskola dira ikasleak herritar gisa garatu daitezkeen hezteko bi oinarri nagusiak.

Erantzunkidetasunak esan nahi du hezkuntza administrazioak bultzatu eta erraztu egingen duela ikasleek eta haien familiekin, irakasleek, irakasle ez diren langileek, ikastetxeek, gizarte eragileek, administrazio publikoek, komunikabideek, enpresek eta gizarte osoak hezkuntza jardunean parte hartzea.

Erakunde eta lurralde eremuan, funtsezkoa da udalek hezkuntza programazioaren prozesuan parte hartzea, ikastetxeei eta haien hezkuntza eskaintzari eusten laguntzeko. Herritarren etengabeko prestakuntzaren diseinuan eta garapenean lankidetzak eta parte-hartzea, helduentzako ikastetxe eta gelen bidez, lehentasunezko beste hezkuntza jarduera bat da zeinetan ezinbestekoa den erakundearen arteko lankidetzak.

5.1. Parte-hartzea ikastetxean

Ikastetxeko eskola kontseiluak dira hezkuntzan parte hartzeko organo nagusiak. Ordezkariek beren hezkuntzari buruzko erabakietan parte hartzea sustatuko da.

Ikasleen guraso elkarteek (GE) ikastetxeko ikasleen familiak ordezkatzeko dituzte, haien interesak defendatzeko dituzte, aholkularitza, laguntza eta orientazioa ematen diete beren eskubideak baliatzeko eta betebeharrak betetzeko. Bestalde, beharrezkoa da eskola komunitateko kide guztien banakako parte-hartzea sustatzea, irakaskuntza mailaren arabera bide berriak bilatuz.

5.1.1. Ikastetxeko eskola kontseiluak

Ekintzak:

5.1.1.1. Bermatzea ikastetxeetako eskola kontseiluek beren eginkizunen esparruan kontrol eta partaidetza organo gisa duten eginkizuna.

5.1.1.2. Bermatzea gurasoen ordezkariak ikastetxeko eskola kontseiluetan egonen direla, saioen ordutegia adosteko ahalegina eginez, ahalik eta parte-hartze handiena izan dezaten.

5.1.1.3. Bermatzea irakasle ez diren langileek eskola kontseiluetan parte hartuko dutela.

5.1.1.4. Hezkuntza komunitateko kideen parte-hartzea hobetzea, ikastetxeko zuzendaritzaren bidez (sektoreen arteko informazio kanalak sustatu behar ditu). Halaber, Gurasoen Elkaratekiko lankidetzaren areagotzea.

5.1.2. Ordezkariek eta ikasleak

Ekintzak:

5.1.2.1. Ikasleek ikastetxeetako bizitzan parte har dezaten sustatzea, hezkuntza sistema hobetzeko faktore gisa, hezkuntza komunitateak sustatutako estrategien bidez, ikasleen adina kontuan hartuta, eskolatzen diren bitartean ikasleen inplikazioa errazteko.

5.1.2.2. Eskola kontseiluetako kideentzako prestakuntza jardunaldiak egitea, parte-hartzea areagotzeko eta hezkuntza araudiak hobeki ezagutzeko.

5.1.2.3. Eskola kontseiluan ikasleen ordezkariak eta ikasgelako ordezkariak parte hartzeko bideak bultzatzea, bai eta haien batzarrak arautzea eta koordinazio mekanismoak bermatzea ere.

5.1.2.4. Ikasleak inplikatzea emaitza akademikoen balorazioan eta horiek ebaluatzeko ikastetxean egiten den edozein prozesutan.

5.1.3. Ikasleen elkarateak

Ekintzak:

5.1.3.1. Ikasleen Parte-hartzea Sustatzeko Plan bat garatzea, gazte asoziazionismoa aintzat hartuko duena eta horren funtzionamendurako baliabideak jarriko dituen, ikasleen artean hezkuntza-araudia hedatzeko, ikastetxeetan eta ikasle-elkarateetan eskola-ordezkariek prestatzen laguntzeko, eskolaz kanpoko jarduerak antolatzen eta arautzen laguntzeko, eta parte-hartzea bultzatze aldera ikastetxeetan espazioak eta denborak ezartzeko.

5.1.3.2. Ikasleen prestakuntza sustatzea, ikasleen elkarateen bidez ikastetxean parte hartzea errazteko.

5.1.3.3. Ikasle ohien elkarteak sor daitezen bultzatzea, ikastetxeko bizitzarekin lotutako jardueretan inplika daitezen.

5.1.3.4. Ikasleek eta erakundeek eskola klubak sor ditzaten sustatzea, ikasleen potentzialak, talentuak eta balioak garatzen laguntzeko.

5.1.4. Guraso elkarteekin

Ekintzak:

5.1.4.1. Guraso elkarteek zentroen funtzionamenduan duten parte-hartzea sustatzea eta aitortzea (kalitatea, emaitza akademikoen balorazioa), haien inplikazioa bilatuz barne-komunikazioa hobetuko duten mekanismoen bitartez.

5.1.4.2. Guraso Elkarteek beren ikastetxeetan jarduerak antola ditzaten bultzatzea, hala nola hasierako prestakuntza, gurasoen eskolak, hitzaldiak edo eskola-bizitzan parte hartzea bultzatzen duen beste edozein jardura. Jardura horiek guztiek ikastetxeetako zuzendaritza-taldeak lankidetzara eta bultzadara izan behar dute.

5.1.4.3. Guraso Elkarteak federazioek hezkuntzaren hainbat alderdiri buruzko prestakuntza ikuspegi orokor batetik eman dezaten erraztea.

5.1.4.4. Guraso berrientzako ongietorri eta informazio protokolo baten garapena sustatzea, Guraso Elkarteak eta zuzendaritza taldeak ikastetxe bakoitzaren testuinguruan kokatuz, seme-alaben hezkuntza hobetzeko orduan parte hartzearen garrantzia erakusteko.

5.2. Parte hartzeko beste eremu batzuk

Udalek hezkuntzan parte hartzea ezinbestekoa da, herritarrengandik hurbilen dagoen administrazioa den aldetik. Ikuspuntu instituzionaletik, Nafarroako Eskola Kontseiluari, Foru Komunitateko hezkuntzan parte hartzeko organo gorena baita, eta mahai sektorial publiko eta itunpekoei Familien Mahaiak eta Ikasleen Mahaia batzen zaizkie, hezkuntzan parte hartzea errazten duten erakunde gisa. Bestalde, komunikabideek zuzenean edo zeharka lagundu behar dute hezkuntza zereginetan, bai eta gizarte eragileek eta gizarte zibilak oro har ere.

5.2.1. Udal esparrua

Ekintzak:

5.2.1.1. Hezkuntza administrazioaren eta toki administrazioen arteko akordioak sustatzea, ikastetxeek beren gizarte-ingurunearekin eta erakundeekin duten harremana areagotzeko.

5.2.1.2. Administrazio publikoek bermatzea udalen hezkuntza eskumenak udalerrri eta eskualde guztietan gauzatuko direla.

5.2.1.3. Ikastetxeak eskola ordutegitik kanpo erabil daitezzen sustatzea, instalazioak aprobetxatuz herritarrei alternatibak eskaintzeko, hala nola kultura eta kirol jarduerak, liburutegi irekiak eta abar, inguruneak azpiegiturak komunitatearen eta herritarren zerbitzura jartzeko.

5.2.1.4. Ikastetxe zaharrak gizartegintzarako berrerabil daitezzen erraztea, inguruneak hala behar badu.

5.2.1.5. Udal erakundearen eta hezkuntza administrazioaren artean akordioak ezartzea ikastetxe berriak eraikitzeko edo daudenak hobetzeko, beharrezkoa izanez gero.

5.2.1.8. Udalek ikastetxeetako hezkuntza jardueraren dinamizazioan duten zeregina bultzatzea.

5.2.2. Erakunde eremua: Nafarroako Eskola Kontseilua

Ekintzak:

5.2.2.1. Nafarroako Eskola Kontseiluari beharrezko tresnak ematea, hezkuntza sistemaren nahitaezko urteko txostena egin dezan, sistemaren erradiografia gauzatu eta hobekuntza proposamenak egin ahal izateko.

5.2.2.2. Kontseiluaren egungo osaera eta haren funtzionatzeko araudia eguneratzeko beharrezkoak diren ekimenak sustatzea.

5.2.2.3. Nafarroako hezkuntza sistemarako interesgarriak diren gaiak aztertzea inplikaturako eragileekin eta adituekin batera, eta intereseko hezkuntza gai horiei buruzko zabalkundea eta trukea bultzatzea.

5.2.2.4. Nafarroako Eskola Kontseiluak erakundeetan duen presentzia gizartean bultzatzea, eta ikastetxeekin eta hezkuntzaren esparruko beste erakundeekin harremana sustatzea.

5.2.2.5. Autonomia erkidegoetako eta Estatuko eskola kontseiluekin elkarlanean aritzea hezkuntza sistemaren kalitatea hobetzeko.

5.2.2.6. Nafarroako Eskola Kontseiluan parte-hartzea sustatzea, kontziliazioa laguntzen duten neurrien bidez, eta gastuak konpentsatzeko sistema bat ezartzea.

5.2.3. Parte hartzeko beste foro batzuk

Ekintzak:

5.2.3.1. Hezkuntza administrazioaren eta komunikabideen arteko lankidetzak sustatzea, hezkuntza intereseko programak garatzeko eta hezkuntzen ikaskuntza sustatzeko, edukiak jatorrizko bertsioan emanaz.

5.2.3.2. Kode etiko bat ezartzea hezkuntza administrazioaren eta komunikabideen artean, eskola eremuko albisteak zabaltzeari buruz.

5.2.3.3. Gizarte komunikabideetan hezkuntza ingurunearen kontzientzia sustatzea, kulturaren aldeko apustuarekin, balio demokratikoekiko konpromisoarekin eta eskolaren lanarekin, eta haurren eta gazteen ordutegiekiko errespetuarekin.

5.2.3.4. Hezkuntza administrazioak behar diren mekanismoak ezartzea enpresa elkarteetan eta sindikatuen parte-hartze aktiboa sustatzeko, enpresek eta lan-inguruneak erantzukizun eta inplikazio handiagoa izan dezaten berehala laneratuko diren ikasleen prestakuntza; eta tokiko, gizarteko eta enpresako politikak bultzatzea, prestakuntza erraztera bideratuak, batez ere hezkuntza ez-formalaren eremuan.

5.2.3.5. Gizarte zibilaren presentzia bultzatzea ikastetxeetan, elkarteetan eta erakundeetan bidez. Horretarako, ekimen horiek finantzatu, hedatu eta aplikatu behar dira.

5.3. Parte-hartzea eta bizikidetzak

Bizikidetzak hezkuntza sektore guztien parte-hartze aktiboa eta positiboa eskatzen du, gatazkak prebenitzeko eta ikastetxeetako giroa hobetzeko.

Ekintzak:

5.3.1. Eskola komunitatearen prestakuntza espezifikoa sustatzea bitartekotza eta laguntza programetan. Ikastetxeei aholkuak ematea bizikidetzak planak testuinguruan kokatzeko.

5.3.3. Administrazio guztien ekimenak bultzatzea eta Hezkuntza Departamentuari eskatzea horiek garatzen dituzten erakundeetan eskola bizikidetzari buruzko jarduerak guztiak hobetu eta harmonizatzeko.

5.3.4. Hezkuntza administrazioaren jardueretan, eskola jazarpenaren prebentzioa lehenestea, ikastetxeetan bizikidetzak giro ona sustatzeko.

5.3.5. Nafarroako eskola bizikidetzari buruzko azterlanak aldizkakotasunez egitea, ebaluatzeko eta hobetzeko.

5.4. Lanbide heziketako ikastetxe bateratuetan parte hartzea

Gizarte Kontseilua izeneko organoaren bidez hartuko du parte gizarteak ikastetxe bateratuetan.

Eragile ekonomiko eta sozialek, Nafarroako Gobernuko ordezkariak eta ikastetxeko ordezkariak osatzen dute partaidetza organo hori. Eragile ekonomiko eta sozialak prestakuntza jardueraren eta produkzio sektoreen arteko komunikazio lotura dira. Horregatik, beharrezkoa da ikasleek lanbide-heziketako irakaskuntzen garapenean, sistemaren integrazioan eta konpetentzia profesionalak ebaluatzen eta egiaztatzen prozeduretan parte har dezaten sustatzea.

5.4.1. Ikastetxeko gizarte kontseiluak

Ekintzak:

5.4.1.1. Ikastetxe bateratuetako gizarte kontseiluen zeregina sustatzea, irakaskuntza horien programazioko parte-hartze eta lankidetzaren organo gisa.

5.4.1.2. Eragile ekonomiko eta sozialen ordezkariak ikastetxeko gizarte kontseiluetan egon daitezen erraztea, saioen ordutegiak adosten saiatuz.

5.4.1.3. Lankidetzaren sustatzea, ikastetxearen proiektu funtzionalaren jarraibide orokorrak ezartzeko.

5.4.1.4. Ikastetxeko jardueren jarraipena egiten aktiboki parte hartzea.

5.4.1.5. Enpresa, instituzio eta entitateekin harremanak ezartzen direla bermatzea, proiektu funtzionalean finkatutako helburuak lortzen laguntzeko.

5.4.2. Erakunde eremua: Nafarroako Lanbide Heziketaren Kontseilua.

Nafarroako Lanbide Heziketaren Kontseilua lanbide heziketaren arloko kide anitzeko partaidetza organo aholku-emaile eta soziala da.

Nafarroarentzat garrantzitsua da lanbide heziketarekiko konpromiso estrategikoa sustatzea, enpleguan lehiakortasun handiagoa lortzeko eta oinarri sendoa ezartzeko erkidegoaren garapen ekonomikoa bultzatuko duten herritar kualifikatuekin.

Horretarako, ezinbestekoa da Lanbide Heziketako eragile protagonista guztien parte-hartzea bermatzea, eta aurrera egitea bizialdi osoko Lanbide Heziketako sistemaren garapenean.

Ekintzak:

5.4.2.1. Nafarroako Lanbide Heziketaren Kontseiluari beharrezko tresnak ematea, Nafarroako Foru Komunitatean Lanbide Heziketa integratua garatzen parte har dezan.

5.4.2.2. Nafarroako hezkuntza sistemarako interesgarriak diren gaiak aztertzea inplikaturako eragileekin eta adituekin batera, eta intereseko hezkuntza gai horiei buruzko zabalkundea eta trukea bultzatzea.

5.4.2.3. Aholkularitza sustatzea eta proposamenak egitea lanbide-heziketaren arloko Europako eta Estatuko gidalerroak garatzeko.

5.4.2.4. Lanbide prospekzioko eta orientazioko zerbitzuak bultzatzea, irakaskuntza horiek lan-merkatuaren beharretara egokitzeko.

5.4.2.5. Kontseiluaren egungo osaera eta haren funtzionatzeko araudia eguneratzeko beharrezkoak diren ekimenak sustatzea.

5.4.2.6. Nafarroako Lanbide Heziketaren Kontseiluaren presentzia instituzionala bultzatzea gizartean, eta ikastetxeekiko eta produkzio sarearekiko harremana bultzatzea.

5.4.2.7. Erkidegoetako Kontseiluekin eta Estatukoarekin lankidetzan aritzea, lanbide heziketako sistema hobetzeko.

6. AURREKONTUEN ETA LEGEEN EGONKORTASUNA

Ekonomiako Lankidetzeta eta Garapenerako Antolakundeak (ELGA) azpimarratzen du hezkuntzan lorpen onenak izan dituzten herrialdeen hezkuntza aurrerapenak lotuta daudela inbertsio maila jakin bat mantentzearekin, eta maila horren azpitik ezinezkoa dela kalitatea bermatzea.

Hori dela eta, beharrezkoa da aurrekontu egonkortasuna, eta horri legeena gehitu behar zaio, hezkuntza sistema ebaluatu eta hobetu ahal izateko.

Ekintzak:

6.1. Hezkuntza administrazioa konprometitzea, urteko KPIa kontuan hartuta, helburu hauek pixkanaka lortzera:

1. Legealdi hau amaitzean, Foru Komunitateko unibertsitatez kanpoko hezkuntzan 2020-2021 ikasturteko batez besteko inbertsioa lortzea, bi adierazleren mailak erreferentziatzat hartuta: gastua ikasleko eta BPGd-ren ehunekoa.
2. Heldu den legegintzaldian unibertsitatez kanpoko hezkuntzan inbertsio maila bat lortzea, Nafarroa kokatuta egon dadin inbertsio handiena egiten duten autonomia erkidegoen artean, gutxienez aurreko urtean, 2020an, BPGd-ari dagokionez, betetzen zuen kopuru berean.
3. Posizio hori bi legegintzalditan gainditzea, Nafarroan urteetan gainerako autonomia erkidegoekin alderatuta egindako inbertsio txikia konpentsatzeko.

6.2. Gobernuak Nafarroako Hezkuntzaren Legea sustatuko du, bai eta hemen adostutako puntuak jasoko dituen araudi egokia ere.

6.3. Hezkuntza Departamentuak memoria ekonomiko bat egingen du, Gobernuak Nafarroako Parlamentura eramanen dituen itun honetako ekintzak betetzeko, Nafarroako Foru Komunitateko aurrekontu orokorretan sar ditzan.

7. JARRAIPENA ETA APLIKAZIOA

Itunaren hezkuntza helburuak lortzea ahalbidetuko duten jarduera ildo estrategikoak abian jartzeko, inplikaturako sektore guztien konpromisoa eta parte-hartze arduratsua behar dira. Gainera, beharrezkoa da **betetze adierazleak** prestatzea, itun honetan proposaturako ekintzen gogobetetze maila ebaluatzeko. Horregatik, **Jarraipen Batzorde** bat eratuko da.

8. HEZKUNTZAREN ALDEKO ITUN SOZIALA SINATU DUTE